

Poslovno-komercialna šola Celje

Poklicna in strokovna šola

**PODJETJA V OBČINI CELJE IN ODNOS
DIJAKOV POSLOVNO-KOMERCIALNE ŠOLE
CELJE DO PODJETNIŠTVA**

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorji:

Edvard Papež, 4. a
David Vrenko, 4. a
Aljoša Zupanc, 4. a

Mentorja:

Manja Ferme Rajtmajer, univ. dipl. ekonomist
Aleš Confidenti, univ. dipl. organizator

Celje, marec 2011

Poslovno-komercialna šola Celje

Poklicna in strokovna šola

**PODJETJA V OBČINI CELJE IN ODNOS
DIJAKOV POSLOVNO-KOMERCIALNE ŠOLE
CELJE DO PODJETNIŠTVA**

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorji:

Edvard Papež, 4. a
David Vrenko, 4. a
Aljoša Zupanc, 4. a

Mentorja:

Manja Ferme Rajtmajer, univ. dipl. ekonomist
Aleš Confidenti, univ. dipl. organizator

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2011

ZAHVALA

Zahvaljujemo se naši mentorici Manji Ferme Rajtmajer in somentorju Alešu Confidentiju, ki sta nam po svojih najboljših močeh svetovala in pomagala. Zahvaljujemo se tudi Ireni Lasnik prof., za jezikovni pregled raziskovalne naloge.

Iskrena zahvala pa gre tudi Agenciji AJPES, ker so nam posredovali podatke o gospodarskih subjektih.

Aljoša, David in Edvard

Kazalo vsebine

1	Uvod	7
1.1	Opredelitev področja in namen naloge	7
1.2	Cilji v raziskovalni nalogi	8
1.2.1	Cilji v teoretičnem delu:	8
1.2.2	Cilji v praktičnem delu:	8
1.3	Hipoteze	9
1.4	Metodologija	9
1.5	Omejitve pri raziskavi	9
2	Samostojni podjetnik	10
2.1	Opredelitev samostojnega podjetnika	10
2.2	Ustanovitev samostojnega podjetnika	10
2.3	Prenehanje dejavnosti podjetnika	11
2.4	Obrt	11
2.4.1	Opredelitev in ureditev obrti	11
2.4.2	Obrtno dovoljenje in vpis v obrtni register	12
2.4.3	Dejavnosti in aktivnosti obrtne zbornice	12
2.5	Podjetništvo	13
2.5.1	Vrste podjetništva	13
2.5.2	Podjetništvo v Sloveniji	14
2.5.3	Pomen in problemi podjetništva za Slovenijo	20
2.5.4	Podjetniške lastnosti	20
2.5.5	JAPTI - Javna agencija RS za podjetništvo in tuje investicije	21
2.5.6	AJPES – Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve	21
3	Osebnе družbe	22
3.1	Družba z omejeno odgovornostjo	22
3.1.1	Opredelitev družbe z neomejeno odgovornostjo	22
3.1.2	Ustanovitev družbe	22
3.1.3	Prenehanje članstva v družbi, odpoved	22
3.1.4	Izključitev družbenika iz družbe	23
3.1.5	Prenehanje družbe	23
3.2	Komanditna družba	23
3.2.1	Opredelitev komanditne družbe	23
3.2.2	Ustanovitev družbe	23
3.2.3	Prenehanje družbe	24
3.3	Primerjava komanditne družbe z družbo z neomejeno odgovornostjo	24
3.4	Tiha družba	25

3.4.1 Opredelitev in značilnosti tihe družbe	25
4 Kapitalske družbe.....	25
4.1 Delniška družba.....	25
4.1.2 Opredelitev d.d. in njene značilnosti	25
4.1.3 Delnice	26
4.1.3.1 Opredelitev delnice.....	26
4.1.3.2 Vrste delnice.....	26
4.1.3.3 Funkcije delnice	27
4.1.3.4 Sestavine delnice	27
4.1.4 Ustanovitev delniške družbe.....	27
4.1.5 Organi delniške družbe	28
4.1.5.1 Nadzorni svet.....	28
4.1.5.2 Uprava.....	29
4.1.5.3 Skupščina.....	31
4.1.6 Prenehanje delniške družbe.....	32
4.2 Komanditna delniška družba (k. d. d.).....	32
4.2.1 Opredelitev komanditne delniške družbe in značilnosti.....	32
4.2.2 Ustanovitev komanditne delniške družbe	33
4.2.3 Organi komanditne delniške družbe	33
4.3 Družba z neomejeno odgovornostjo (d. o. o.)	33
4.3.1 Opredelitev družbe z omejeno odgovornostjo	33
4.3.2 Ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo	34
4.3.3 Razmerja med družbo in družbeniki.....	34
4.3.4 Upravljanje družbe z omejeno odgovornostjo.....	35
4.3.5 Organi družbe z omejeno odgovornostjo	35
4.3.5.1 Skupščina.....	36
4.3.5.2 Nadzorni svet.....	36
4.3.5.3 Poslovodja	36
4.3.6 Prenehanje družbe z omejeno odgovornostjo.....	36
5 Praktični del.....	37
5.1 Izbor in struktura vzorca	37
6 Ovrednotenje hipotez	68
7 Zaključek.....	70
8 Viri in literatura.....	71
9 Priloga	I

Kazalo tabel

Tabela 1: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji in v Celju v letu 2009.....	16
Tabela 2: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji in Celju v letu 2008	18
Tabela 3: Primerjava komanditne družbe z družbo z neomejeno odgovornostjo	24

Kazalo grafov

Graf 1: Število registriranih gospodarskih subjektov v Sloveniji od leta 1990 do 1998.....	14
Graf 2: Število poslovno aktivnih gospodarskih družb v Sloveniji v letih 2008 do 2009.....	15
Graf 3: Število poslovno aktivnih samostojnih podjetnikov v Sloveniji v letih od 2008 do 2009	15
Graf 4: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji in Celju v letu 2009	16
Graf 5: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji v letu 2009	17
Graf 6: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Celju v letu 2009	17
Graf 7: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji in Celju v letu 2008.....	18
Graf 8: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji v letu 2008.....	19
Graf 9: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Celju v letu 2008	19
Graf 10: Spol anketirancev.....	37
Graf 11: Starost anketirancev	38
Graf 12: Kapitalske družbe	39
Graf 13: Osebne družbe	40
Graf 14: Značilnosti osebne družbe	41
Graf 15: Značilnosti komplementarja	42
Graf 16: Značilnosti komanditista	43
Graf 17: Trajanje ustanovitve samostojnega podjetnika	44
Graf 18: Velikost ustanovitvenega kapitala za družbe z omejeno odgovornostjo	45
Graf 19: Velikost ustanovitvenega kapitala za samostojnega podjetnika	46
Graf 20: Velikost ustanovitvenega kapitala za družbe z neomejeno odgovornostjo	47
Graf 21: Poznavanje agenciji AJ PES in JAP TI.....	48
Graf 22: Razmišljate o svojem podjetju.....	49
Graf 23: Ponos staršev na ustanovitev podjetja	50
Graf 24: Ponos prijateljev na ustanovitelja podjetja	51
Graf 25: Razlog za prenehanje podjetja	52

Graf 26: Nove ideje.....	53
Graf 27: Spoštovanje samega sebe	54
Graf 28: Samozavest	55
Graf 29: Pustolovska žilica	56
Graf 30: Želje po uspehu	57
Graf 31: Inovativnost, ustvarjalnost, spretnost	58
Graf 32: Prilagodljivost, odziv na spremembe, vztrajnost	59
Graf 33: Trdo delo	60
Graf 34: Komunikativnost.....	61
Graf 35: Delež gospodarskih subjektov	62
Graf 36: Pomembnost podjetništva za rast in razvoj države	63
Graf 37: Država dobi več davkov	64
Graf 38: Poveča se število delovnih mest	65
Graf 39: Poveča se konkurenca	66
Graf 40: Poveča se bruto domači proizvod	67

Povzetek

V današnjem času se srečujemo z gospodarskimi subjekti na vsakem koraku; od samostojnih podjetnikov, osebnih in kapitalskih družb.

Podjetništvo je v današnjem času izrednega pomena za gospodarstvo, saj se z njegovim razvojem povečujeta gospodarska rast in razvoj države. V Sloveniji se je podjetništvo začelo razvijati po letu 1988, takrat je bilo le 3.325 registriranih podjetnikov, nato pa je strmo naraščalo do leta 1994 in doseglo 51.038 registriranih podjetnikov. Po tem letu se je rast podjetništva zelo upočasnila in do konca leta 1998 dosegla 54.927 registriranih podjetnikov.

Dandanes večino gospodarskih subjektov predstavljajo samostojni podjetniki (s. p.), sledijo jim družbe z omejeno odgovornostjo (d.o.o.), preostale družbe pa obsegajo le 4–5 % celotnega deleža vseh aktivnih gospodarskih subjektov.

S pomočjo ankete in statističnih metod raziskovanja smo ugotovili, da anketiranci slabo ločijo med gospodarskimi subjekti.

Ključne besede: podjetništvo, gospodarski subjekti

1 Uvod

1.1 Opredelitev področja in namen naloge

Ljudje se srečujemo z gospodarskimi subjekti na vsakem koraku. Lahko so v različnih oblikah, kot npr. samostojni podjetnik, osebne družbe, kapitalske družbe in ostale oblike (zadruga, zavarovalnice, banke ...). Nastajajo nova podjetja, mnoga prenehajo s poslovanjem. Država ves čas od osamosvojitve Slovenije poudarja pomen podjetništva za gospodarsko rast in razvoj ter s tem višji življenjski standard prebivalcev. Na drugi strani pa podjetniki očitajo državi, da zanje naredi premalo.

V šoli, pri ekonomskih predmetih, pridobivamo osnovno znanje o podjetjih. Ali je tega znanja dovolj, da lahko brez prehudega strahu zakorakamo samostojno v poslovni svet? Ali mladi razmišljamo o poslovnih priložnostih in stremimo k temu, da bi postali uspešni (tako osebno kot finančno). Kje so ovire, da se o tem med sabo premalo pogovarjamo?

Podjetja predstavljajo možnost naše bodoče zaposlitve. Njihovo število, struktura in gibanje so pokazatelji tako gospodarske rasti kot tudi odnosa oseb do podjetništva. Ker nas je večina anketiranih iz občine Celje, smo želeli ugotoviti, kakšna je situacija na tem področju v občini Celje.

V nalogi smo želeli spoznati pravna pravila, ki urejajo področje gospodarskih osebkov in odnos anketiranih do podjetništva in njihovo vedenje o tej problematiki.

Namen naloge je, da pri anketiranih vzpodbudimo razmišljanje o možnostih njihove samozaposlitve na področju podjetništva.

1.2 Cilji v raziskovalni nalogi

1.2.1 Cilji v teoretičnem delu:

- predstaviti značilnosti osebnih družb,
- ugotoviti podobnosti med posameznimi vrstami osebnih družb,
- ugotoviti razlike med posameznimi vrstami osebnih družb,
- raziskati postopek ustanovitve posameznih osebnih družb,
- predstaviti razloge za prenehanje osebnih družb.

1.2.2 Cilji v praktičnem delu:

- želimo ugotoviti, koliko dijaki poznajo osebne družbe;
- povprašati anketirance, kako se ustanovi osebna družba;
- ugotoviti, če anketiranci poznajo postopek prenehanja osebne družbe;
- ugotoviti, če dijaki ločijo komanditista od komplementarja;
- povprašati anketirance, ali bi ustanovili osebno družbo.

1.3 Hipoteze

1. Večina anketiranih loči med gospodarskimi subjekti.
2. Večina dijakov loči med komplementarjem in komanditistom.
3. Večina anketiranih meni, da bi za postopek ustanovitve gospodarskega subjekta potrebovali več kot 3 mesece.
4. Večina anketiranih pozna velikost potrebnega ustanovitvenega kapitala pri gospodarskih subjektih.
5. Večina anketiranih ve, kaj sta agencija AJPES in JAPTI.
6. Večina anketiranih meni, da bi bili starši in sovrstniki ponosni nanje, če bi ustanovili gospodarski subjekt.
7. Anketiranci dobro poznajo razloge za prenehanje gospodarskih subjektov.
8. Večina anketiranih meni, da je najpomembnejša lastnost podjetnika trdo delo in vlaganje energije v posel.
9. Večina anketiranih meni, da med gospodarskimi subjekti prevladujejo samostojni podjetniki.
10. Večina anketiranih meni, da je podjetništvo pomembno za gospodarsko rast in gospodarski razvoj države.

1.4 Metodologija

Najprej smo se lotili pregleda sekundarnih virov, ki so povezani s temo raziskovalne naloge, ki smo si jo izbrali. Nato smo postavili cilje in hipoteze si opredelili problem. Sledilo je podrobnejše preverjanje virov (knjige, internet ...). Zbrani podatki so nam predstavljali osnovo za nadaljnje zbiranje podatkov in načrtovanje primarne raziskave. Izdelali smo anketo še, s pomočjo katere smo želeli dobiti mnenje anketirancev.

1.5 Omejitve pri raziskavi

Pri izdelavi naloge pričakujemo težave predvsem pri anketiranju, saj se zaradi velikega števila anket, ki jih bomo razdelili med anketirance, lahko postopek zavleče. Omejeni smo tudi s časom, saj bomo raziskovalno nalogo izvajali poleg drugih šolskih obveznosti.

2 Samostojni podjetnik

2.1 Opredelitev samostojnega podjetnika

Po zakonu o gospodarskih družbah je podjetnik fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Z uvedbo samostojnega podjetnika posameznika je ZGD odpravil obrtnika kot statusno organizacijsko pravno obliko. Obrt obstaja le ko oblika dejavnosti oziroma način opravljanja dejavnosti. Podjetnik je lahko le posamezna fizična oseba. Več podjetnikov pa se lahko združi v eno od gospodarskih družb in ne obstaja posebna družba več podjetnikov.

2.2 Ustanovitev samostojnega podjetnika

Ustanovitev samostojnega podjetnika se prične z vpisom podjetja v Poslovni register Slovenije pri AJPES. Prijava mora vsebovati:

- predlagan datum vpisa, ki je poznejši od dne vložitve prijave za vpis in ni daljši od treh mesecev od dne vložitve prijave za vpis;
- firmo podjetnika in podatke o sedežu;
- podatke o skrajšani firmi, če jo ima;
- podatke o podjetniku: ime in priimek, EMŠO, prebivališče, davčno št.;
- podatke o zastopniku: ime in priimek, EMŠO, prebivališče, davčno št. ;
- navedbo dejavnosti, ki jih bo podjetnik opravljal;
- podatke o drugih delih podjetnika kot enotah poslovnega registra v skladu z zakonom, ki ureja Poslovni register Slovenije in
- izjavo podjetnika, da nima neporavnanih dospelih obveznosti iz njegovih prejšnjih poslovanj.

Podjetnik mora najkasneje v 15 dneh javiti kakršnokoli spremembo podatkov, ki so bili navedeni ob ustanovitvi na AJPES. Prenehanje opravljanja dejavnosti pa mora prijaviti najmanj 15 dni prej.

2.3 Prenehanje dejavnosti podjetnika

Podjetnik je dolžan vsaj 3 mesece pred prijavo prenehanja opravljanja dejavnosti na primeren način (pisno ali preko sredstev javnega obveščanja) objaviti, da bo prenehal opravljati dejavnost ter ob tem navesti tudi datum, s katerim bo prenehal opravljati dejavnost. AJPES pa mora po uradni dolžnosti izbrisati podjetnika iz Poslovnega registra Slovenije, če se podjetnik statusno preoblikuje v kapitalsko družbo ali če podjetnik v dveh zaporednih poslovnih letih ne predloži letnega poročila in na podlagi obvestila pristojnega organa, da je z pravnomočnim aktom:

- ugotovil smrt podjetnika, če podjetnikov dedič v treh mesecih po pravnomočnosti sklepa o dedovanju ne obvesti AJPES, da v skladu s četrtem odstavkom 72. člena tega zakona ne nadaljuje zapustnikovega podjetja;
- odločil o stečaju podjetnika;
- izgnal podjetnika iz Republike Slovenije;
- prepovedal podjetniku opravljati dejavnosti, ker je ugotovil, da podjetnik ne izpolnjuje pogojev za opravljanje svoje dejavnosti ali da je sploh ne opravlja, ali
- ugotovil, da je podjetnik dal neresnično izjavo, da nima neporavnanih dospelih obveznosti iz njegovih prejšnjih poslovanj.

2.4 Obrt

2.4.1 Opredelitev in ureditev obrti

Obrt štejemo med načine opravljanja dejavnosti in ne kot pravno organizacijska oblika. Obrtna dejavnost je po Obrtnem zakonu pridobitna dejavnost, za katero je potrebna poklicna usposobljenost, če želimo le-to opravljati. Vlada Republike Slovenije je z uredbo določila obrtne dejavnosti in mojstrske nazive. Obrtna dejavnost je dejavnost, za katero veljajo naslednje značilnosti:

- gre za proizvodno ali storitveno dejavnost na podlagi individualnih naročil in se opravlja v majhnih serijah;
- serijska proizvodnja ne obsega večine dela dejavnosti;
- uporabljajo se stroji, orodja in tehnične naprave, ki so primerne za opravljanje dejavnosti po predhodnih alinejah in nimajo značilnosti tekočih trakov ali avtomatiziranega delovnega procesa;
- opravlja se trajno.

2.4.2 Obrtno dovoljenje in vpis v obrtni register

Pravico do opravljanja obrtne dejavnosti ter dejavnosti domače in umetnostne obrti se pridobi na podlagi obrtnega dovoljenja in vpisa v obrtni register. Obrtno dovoljenje je dokazilo izpolnjevanja pogojev za opravljanje dejavnosti. Pravico do opravljanja obrti podobne dejavnosti se pridobi z vpisom v obrtni register. Obrtna zbornica Slovenije opravi vpis v obrtni register po uradni dolžnosti, potem ko prejme obvestilo upravljavca poslovnega registra o vpisu majhne družbe oziroma samostojnega podjetnika posameznika, ki ima kot glavno dejavnost opredeljeno obrti podobno dejavnost, v poslovni register. Upravljavec poslovnega registra je dolžan Obrtno zbornico Slovenije o vpisu v poslovni register obvestiti v roku petih dni po vpisu.

Obrtno dovoljenje pridobi nosilec obrtne dejavnosti kot posameznik, lahko pa tudi:

- podjetnik, če zaposluje vsaj eno osebo, ki izpolnjuje pogoje;
- družba z omejeno odgovornostjo in družba z neomejeno odgovornostjo, če zaposluje vsaj eno osebo, ki izpolnjuje pogoje ali če te pogoje izpolnjuje vsaj eden od družbenikov;
- komanditna družba, če zaposluje vsaj eno osebo, ki izpolnjuje pogoje ali če jih izpolnjuje vsaj eden od komplementarjev;
- delniška družba, če vsaj eden od članov poslovodstva ali pri njej zaposlena oseba izpolnjuje ta pogoj;
- obrtna zadruga, če zaposluje vsaj eno osebo, ki izpolnjuje pogoj.

2.4.3 Dejavnosti in aktivnosti obrtne zbornice

Dejavnosti in aktivnosti obrtne zbornice so :

- svetovanje (nova zakonodaja, nadzor inšpekcijski organov, ...),
- izobraževanje (tečajji, seminarji, posveti, ...),
- izvajanje javnih pooblastil (obrotna dovoljenja, vodenje obrtnega registra, nudenje pomoči za pridobitev raznih dovoljenj in podobno),
- dejavnost sekcij (seznanjanje članov s tehničnimi, tehnološkimi in ekološkimi merili in standardi ter s predpisi, sodelovanje pri izgradnji poklicnega izobraževalnega sistema, pri pripravi učnih programov, nomenklaturi poklicev, mojstrskih izpitov, ...),
- povezovalne naloge (sestanki območnih obrtnih zbornic in njihovih delavcev, ...),
- druge naloge (organiziranje izletov za upokojene obrtnike, oblikovanje gradiv za organe zbornice ...).

2.5 Podjetništvo

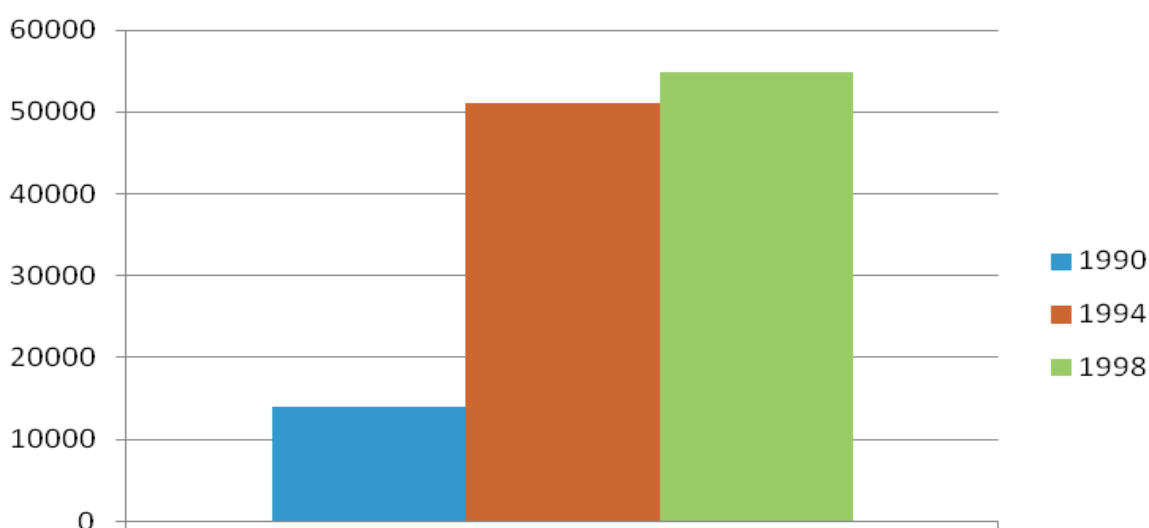
Pomeni ustanavljanje novih podjetij in s tem komercializacijo poslovne zamisli. Podjetništvo je uvajanje inovacij, kot so: nove poslovne ideje, novi načini proizvodnje, organizacije in upravljanja, novi izdelki in storitve, novi trgi. Podjetnik vidi v inovacijah, ki niso nujno njegove, poslovno priložnost na trgu. S tem pa tudi prevzema tveganje in nosi posledice nepravilnih odločitev; za dobre odločitve pa je nagrajen z dobičkom.

2.5.1 Vrste podjetništva

- **Dinamično podjetništvo**
Je podjetništvo, za katero je značilna rast kapitala.
- **Notranje podjetništvo**
Je podjetništvo znotraj korporacij. Notranji podjetniki niso lastniki kapitala, s katerim poslujejo, ampak z njim le upravljajo, upravljanje in tveganje pa si delijo z vodstvom korporacije.
- **Družinsko podjetništvo**
Je podjetništvo, ki je v večinski lasti neke družine.
- **Podjetništvo na domu**
Je podjetništvo, ki ga podjetnik opravlja na domu zaradi zmanjšanja stroškov delovnih mest.
- **Žensko podjetništvo**
Je podjetništvo, pri katerem sodelujejo ženske.
- **Franšizing**
Pomeni poslovno sodelovanje pravno in finančno samostojnega podjetja.
- **Podjetništvo v nepridobitni dejavnosti**
Najdemo ga v javni upravi, zdravstvu, šolstvu, kulturi ...
- **Elektronsko podjetništvo, medmrežja, strateške zveze in drugi sodobni trendi**
Pomeni nudenje raznoraznih internetnih storitev (npr. Amazon., Ebay),.

2.5.2 Podjetništvo v Sloveniji

Podjetništvo je v Sloveniji zaživelu potem, ko je bil konec leta 1988 sprejet Zakon o podjetjih. Do takrat je država zatirala podjetja v zasebni lasti, takrat pa jim je zakon to omogočil in število podjetij v zasebni lasti je začelo strmo naraščati. Nastale so številčne nove poslovne enote v gospodarstvu in pričel se je proces notranjega podjetništva. Število registriranih podjetij leta 1988 je bilo le 3.325, nato pa je leta 1990 naraslo na 14 tisoč podjetij. Število podjetij v zasebni lasti je strmo raslo in konec leta 1994 je bilo 51.038 (od tega 90.2 %) v privatni lasti registriranih podjetnikov. Leta 1994 pa se je rast podjetništva zelo upočasnila in do konca 1998 dosegla 54.927.

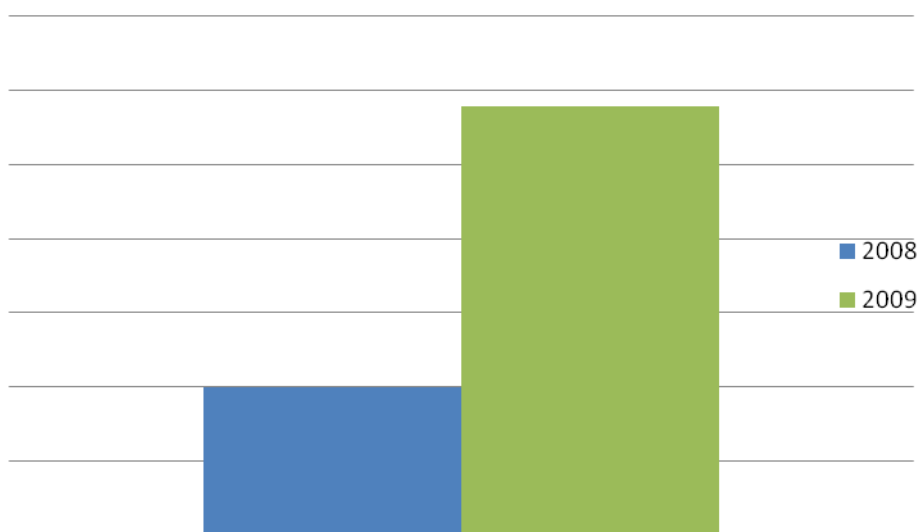
Graf 1: Število registriranih gospodarskih subjektov v Sloveniji od leta 1990 do 1998

Vir: Miroslav Glas, Podjetništvo 1

Število registriranih gospodarskih subjektov v Sloveniji strmo narašča in se je od leta 1990 do leta 1998 povečala za 40.927 oz. 292 %

Na sliki je prikazano število formalno registriranih podjetij, od katerih mnoga ne poslujejo. Posamezniki jih ustanovijo »za vsak primer«, če bi se pokazale možnosti za donosen posel. Nekaj podjetij je nastalo iz davčnih razlogov, saj posamezniki skušajo del svojih stroškov prenesti v stroške poslovne dejavnosti. Po ocenah je dejansko poslovalo med 60 - 65 % registriranih podjetij.

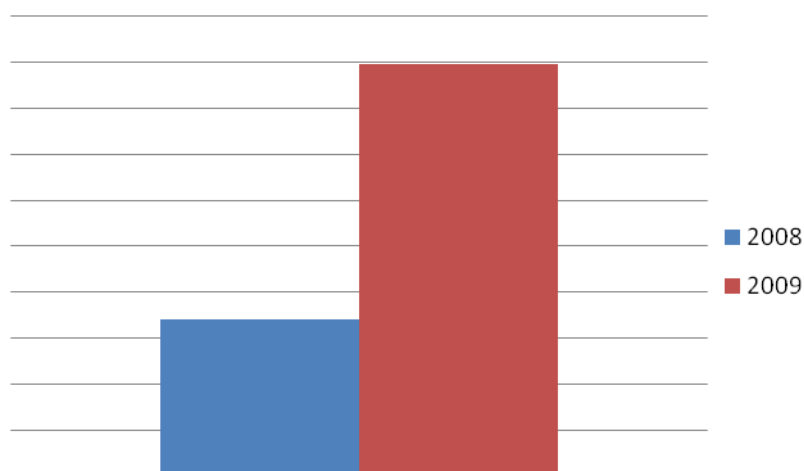
Slovenija je dosegla situacijo, ko se število registriranih gospodarskih družb v bistvu stabilizira, počasi se povečuje delež tistih družb, ki tudi dejansko poslujejo. Podatki AJ PES-a za leto 2008 kažejo, da je število gospodarskih subjektov, ki dejansko poslujejo 51.997, v letu 2009 pa 53.897 gospodarskih subjektov. Največ podjetnikov se je odločilo za pravno obliko družbe z omejeno odgovornostjo. Sorazmerno malo je delniških družb. V zadnjem času pa je nekaj več tudi družb z omejeno odgovornostjo in komanditnih družb.

Graf 2: Število poslovno aktivnih gospodarskih družb v Sloveniji v letih 2008 do 2009

Vir: Ajpes

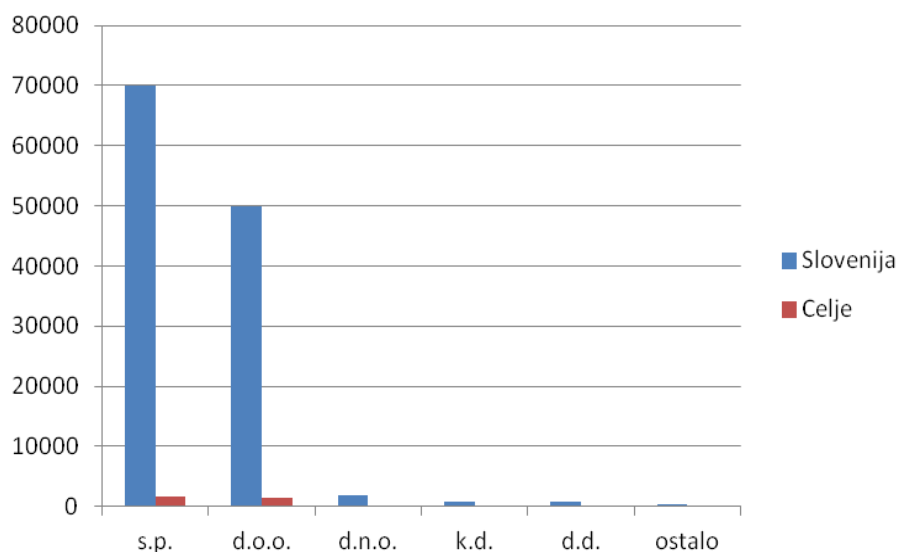
Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov se je v letih od 2008 do 2009 povečalo za 1.900 gospodarskih subjektov oz za 3,7 %.

Graf 3: Število poslovno aktivnih samostojnih podjetnikov v Sloveniji v letih od 2008 do 2009

Vir: Ajpes

Število poslovno aktivnih samostojnih podjetnikov se je v letih od 2008 do 2009 povečalo za 2.772 oz. 4,1 %

Graf 4: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji in Celju v letu 2009

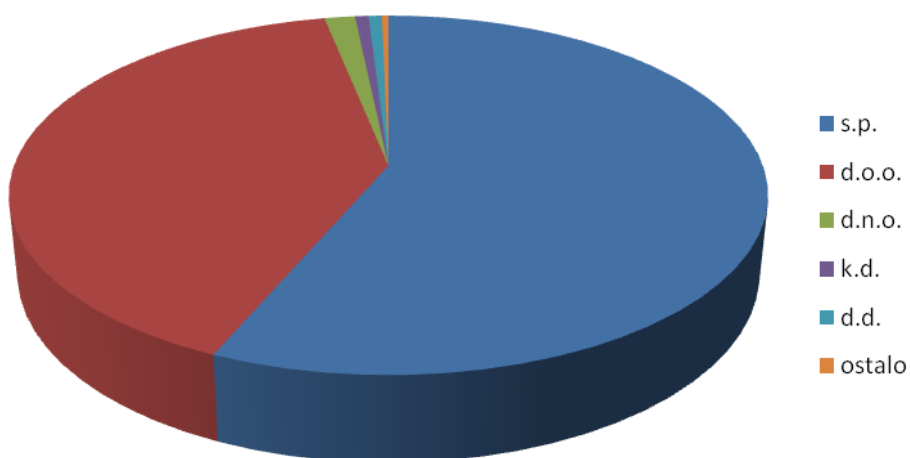
Vir: Ajpes

Vrste gosp. subjektov	št. Slovenija	delež	št. Celje	delež
s.p.	69.982	56,49 %	1.694	50,09 %
d.o.o.	49.951	40,32 %	1.550	45,83 %
d.n.o.	1.886	1,52 %	60	1,77 %
k.d.	826	0,67 %	31	0,92 %
d.d.	827	0,67 %	33	0,98 %
ostalo	407	0,33 %	14	0,41 %
Skupaj	123.879	100 %	3.382	100 %

Tabela 1: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji in v Celju v letu 2009

Vir: Ajpes

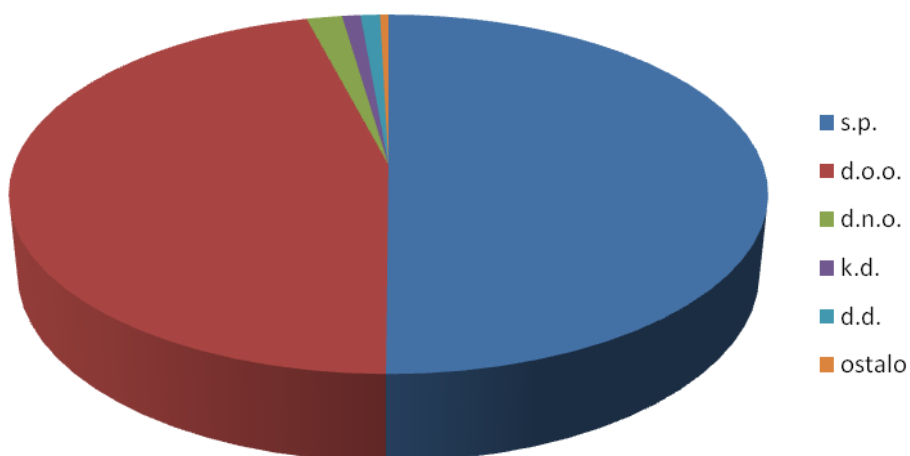
V letu 2009 je v Celju delež samostojnih podjetnikov manjši za 6,4 % kot v Sloveniji. Delež družb z omejeno odgovornostjo je v Celju za 5,51% večji kot njihov delež v Sloveniji. Delež ostalih gospodarskih subjektov pa je v Celju malenkostno večji kot v Sloveniji.

Graf 5: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji v letu 2009

Vir: Ajpes

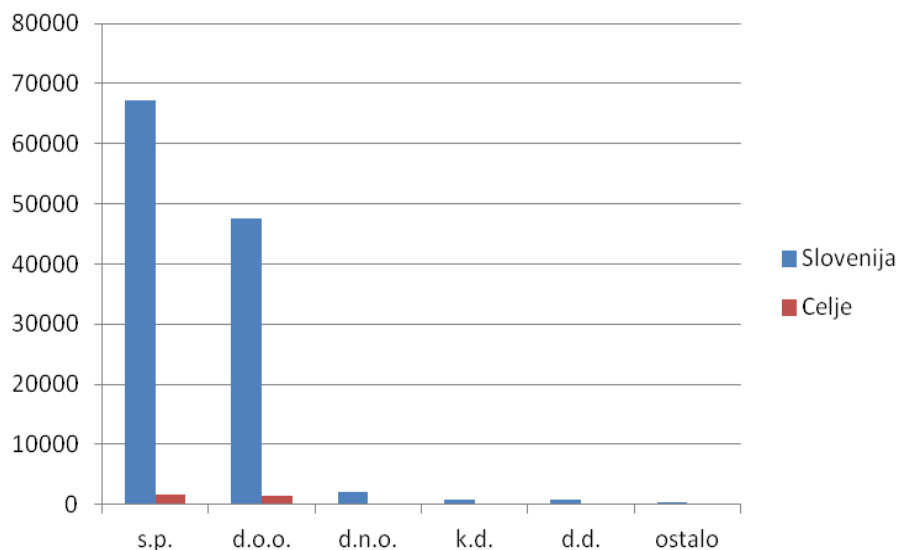
V letu 2009 v Sloveniji prevladujejo samostojni podjetniki, sledijo jim družbe z omejeno odgovornostjo, ostali gospodarski subjekti pa dosegajo manjše deleže.

Graf 6: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Celju v letu 2009

Vir: Ajpes

V letu 2009 v Celju prevladujejo samostojni podjetniki, sledijo jim družbe z omejeno odgovornostjo, ostali gospodarski subjekti pa dosegajo manjše deleže.

Graf 7: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji in Celju v letu 2008

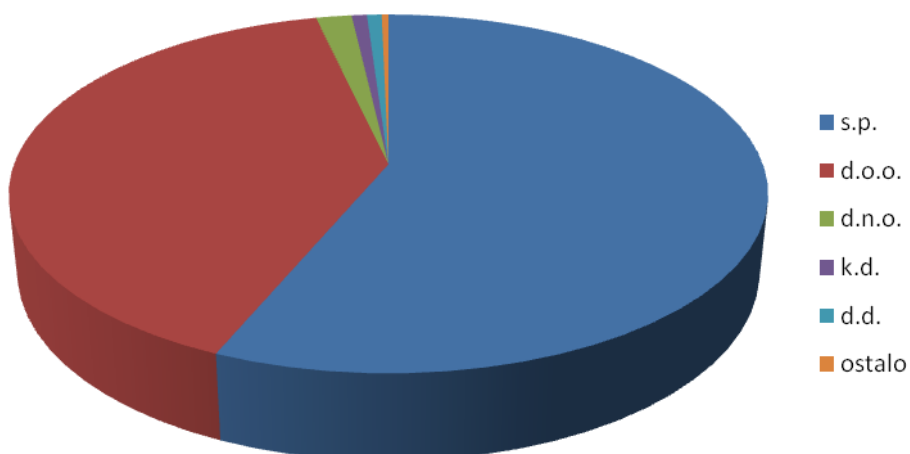
Vir: Ajpes

Vrste gosp. subjektov	št. Slovenija	delež	št. Celje	delež
s.p.	67.210	56,39 %	1.650	50,74 %
d.o.o.	47.670	40,00 %	1.462	44,96 %
d.n.o.	2.122	1,78 %	62	1,91 %
k.d.	905	0,76 %	30	0,92 %
d.d.	877	0,73 %	34	1,04 %
ostalo	402	0,34 %	14	0,43 %
Skupaj	119.186	100 %	3.252	100 %

Tabela 2: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji in Celju v letu 2008

V letu 2008 je bil v Celju delež samostojnih podjetnikov za 5,65 % manjši kot v Sloveniji. Delež družb z omejeno odgovornostjo je v Celju za 4,96 % večji kot njihov delež v Sloveniji.

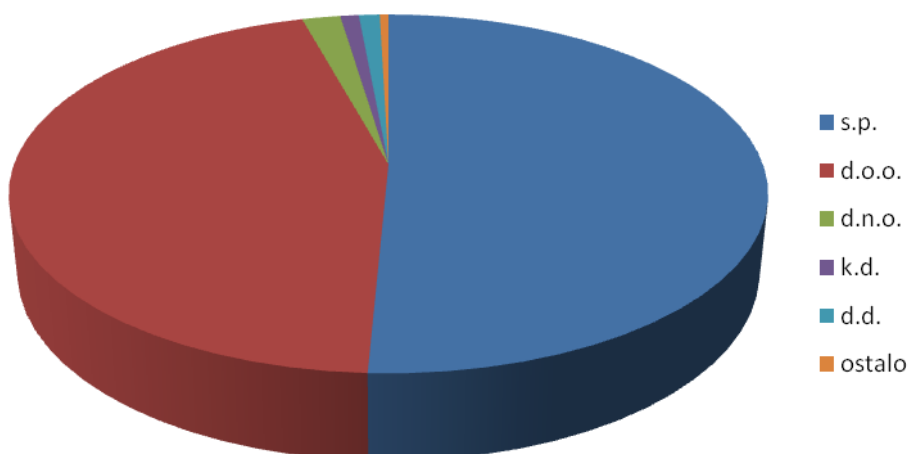
Delež ostalih gospodarskih subjektov pa je v Celju malenkostno večji kot v Sloveniji.

Graf 8: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji v letu 2008

Vir: Ajpes

V letu 2008 v Sloveniji prevladujejo samostojni podjetniki, sledijo jim družbe z omejeno odgovornostjo, ostali gospodarski subjekti pa dosegajo manjše deleže.

Graf 9: Število poslovno aktivnih gospodarskih subjektov v Celju v letu 2008

Vir: Ajpes

V letu 2008 v Celju prevladujejo samostojni podjetniki, sledijo jim družbe z omejeno odgovornostjo, ostali gospodarski subjekti pa dosegajo manjše deleže.

Če primerjamo leto 2009 z letom 2008 opazimo porast gospodarskih subjektov. Povečal se je delež družb z omejeno odgovornostjo, družb z neomejeno odgovornostjo in samostojnih podjetnikov, medtem ko se je delež ostalih gospodarskih subjektov zmanjšal.

2.5.3 Pomen in problemi podjetništva za Slovenijo

Podjetniški duh in podjetniška dejavnost uspevata samo v okolju, ki je naklonjeno inovativnosti. Zato države spodbujajo ustvarjanje inovacij in prenos rezultatov razvojno-raziskovalne dejavnosti v gospodarstvo. Financirajo znanstvene, raziskovalne poslovne, tehnološke centre in parke, podjetniško-izobraževalne centre, podjetniške valilnice in inkubatorje in grozde ter različne agencije za majhna in srednja podjetja. Tu dobijo podjetniki pomoč, ki jo potrebujejo: znanje, napredne tehnologije in opremo, poslovne informacije, finančna sredstva, svetovanje.

Devetdeseta leta so bila v Sloveniji zlata doba novih podjetnikov. Po letu 2000 je podjetniška revolucija zastala. V Sloveniji je premalo hitro rastočih malih in srednjih podjetij z inovativnim tržnim programom. Glavni problem ni v pomanjkanju kapitala, temveč primanjkuje dobrih projektov, znanja in inovativnih podjetnikov. V Sloveniji so velika podjetja trikrat bolj inovativna kot majhna. V EU pa je to bolj uravnoteženo.

2.5.4 Podjetniške lastnosti

Podjetnik mora:

- imeti nove ideje;
- spoštovati samega sebe;
- biti mora samozavesten;
- biti opirajoč predvsem nase;
- imeti pustolovsko žlico, rad gre v negotovost;
- imeti močan občutek potrebe po dosežkih;
- početi stvari, ki ga bodo osebno zadovoljile;
- biti inovativen, ustvarjalen ter spreten;
- biti prilagodljiv, odzivajoč na spremembe, vztrajen;
- biti pripravljen trdo delati in vložiti vso energijo v posel;
- biti pozitivno naravnan, komunikativen;
- znati se pogajati ter premagovati neuspehe.

2.5.5 JAPTI - Javna agencija RS za podjetništvo in tuje investicije

Javna agencija Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije je izvajalska institucija Ministrstva za gospodarstvo. JAPTI je postal ključna razvojno izvajalska nacionalna agencija za izvajanje razvojne politike na področju razvoja podjetništva in konkurenčnosti v Sloveniji ter za izvajanje programov s področja spodbujanja tujih neposrednih investicij in internacionalizacije. Agencija deluje z namenom ustvarjanja konkurenčnega gospodarstva in inovativnega okolja, delovanja na področju podjetništva in podjetniškega okolja, privabljanja tujih neposrednih investicij, pospeševanja internacionalizacije slovenskih podjetij, razvoja in pospeševanje finančnega okolja, partnerstva med akademsko in gospodarsko sfero, znanja za gospodarstvo ter zagotavljanja informacij, znanja in virov financiranja za podjetja.

JAPTI deluje tako za podjetja na začetku njihove poti, podjetja, ki se razvijajo in rastejo, kot tudi za podjetja, ki želijo internacionalizirati svoje poslovanje, svoje storitve pa ponuja tudi tujim investitorjem. Svoje naloge izvaja v naslednjih, medsebojno povezanih korakih, ki tvorijo celovite podporne storitve:

- promocija in animacija za razvoj okolja za nastajanje, delovanje in razvoj podjetij ter dvigovanje podjetniške ravni v Sloveniji;
- izvajanje »mehkih oblik« podpornih storitev (svetovanje in informiranje glede na obdobje delovanja uporabnikov);
- neposredne finančne spodbude za razvoj podjetij za doseganje višje ravni konkurenčnosti slovenskega gospodarstva ter spodbude za privabljanje tujih neposrednih investitorjev.

2.5.6 AJPES – Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve

Poslanstvo in vizija AJPES je postati osrednja javna agencija za zagotavljanje javnih in drugih podatkov o poslovnih subjektih v državi. Njen cilj je, da se na enem mestu zberejo, obdelujejo, objavljajo in posredujejo podatki o poslovnih subjektih vsem upravičencem ali naročnikom in pri tem zagotavljajo kar največjo družbeno učinkovitost in uspešnost izvajanja javne službe.

Temu poslanstvu in viziji sledi razvoj nalog AJPES od leta 2002 dalje, ko je ob svoji ustanovitvi prevzel del nalog od tedanje Agencije Republike Slovenije za plačilni promet in jih v letu 2003 začel uresničevati kot samostojna agencija. AJPES opravlja javne storitve na naslednjih področjih:

- registracija poslovnih subjektov in vodenje Poslovnega registra Slovenije in drugih registrov;
- zbiranje, obdelovanje in objavljanje letnih poročil;
- statistična raziskovanja in zbiranje podatkov.

3 Osebnе družbe

Med osebnе družbe uvrščamo družbe z neomejeno odgovornostjo, komanditno družbo in tiho družbo.

3.1 Družba z omejeno odgovornostjo

3.1.1 Opredelitev družbe z neomejeno odgovornostjo

Družba z neomejeno odgovornostjo je družba, ki jo ustanovita najmanj dve fizični ali pravni osebi, ki za njene obveznosti odgovarjata s svojim premoženjem.

3.1.2 Ustanovitev družbe

Družba se ustanovi s pogodbo, ki jo skleneta vsaj dve fizični ali pravni osebi. Pogodba med člani začne veljati s trenutkom, ko je sklenjena, do ostalih pa šele, ko je vpisana v sodni register.

Prijava za vpis v register mora vsebovati:

- ime, priimek, poklic in bivališče vsakega družabnika ter
- firmo družbe in sedež.

Prijavi priložimo tudi pogodbo o ustanovitvi, ki lahko določi poslovodstvo, ali pa, da posle vodijo vsi družbeniki. Prijavo za vpis družbe v sodni register morajo vložiti vsi družbeniki.

3.1.3 Prenehanje članstva v družbi, odpoved

O odpovedi lahko govorimo le takrat, če se delo družbe nadaljuje.

Družbenik preneha biti član družbe takrat, ko da odpoved. V družbeni pogodbi je lahko pravica do odpovedi urejena tako, da se po odpovedi družbenika delovanje družbe nadaljuje. Če pa odpoved ni urejena, se prične likvidacija družbe, potem pa ustanovitev nove družbe med preostalimi družbeniki.

Po zakonu lahko da družbenik pri družbah, ustanovljenih za nedoločen čas, odpoved le ob koncu poslovnega leta z odpovednim rokom najmanj šest mesecev pred tem. Odpoved mora biti jasna.

Za družbenika, ki izstopi iz družbe, ima to premoženjske posledice, saj se njegov delež prišteje drugim družbenikom, sam pa je upravičen do odpravnine.

3.1.4 Izključitev družbenika iz družbe

To je ukrep, ki ga predlagajo drugi družbeniki, če le imajo pomemben razlog. Tak razlog je dan, če družabnik namerno ali iz malomarnosti krši pomembno obveznost, ki mu jo nalaga družbena pogodba, ali če postane izpolnitev take obveznosti nemogoča. Če družbenika izključijo, ima to zanj enake premoženjske posledice kot odpoved.

3.1.5 Prenehanje družbe

Družba preneha:

- s potekom časa, za katerega je bila ustanovljena;
- s sklepom družbenikov;
- z začetkom stečaja nad premoženjem družbe;
- z družbenikovo smrtjo, če iz družbene pogodbe ne izhaja drugače;
- z začetkom stečaja nad družbenikovim premoženjem;
- odpovedjo in sodno odločbo.

3.2 Komanditna družba

3.2.1 Opredelitev komanditne družbe

Komanditno družbo ustanovita najmanj dva družbenika, pri čemer mora najmanj eden za obveznosti družbe odgovarjati z vsem svojim premoženjem in najmanj eden samo do višine svojega kapitalskega vložka.

3.2.2 Ustanovitev družbe

Ustanovi se s pogodbo. Družbo je treba prijaviti za vpis v trgovinski register. Ta vpis pa ima drugačen pomen kot pri družbi z neomejeno odgovornostjo. Dokler družba ni vpisana v register, je vsak komanditist osebno odgovoren za obveznosti nastale pred vpisom, razen če je bila upniku znana njegova udeležba kot komanditista. Ustanovitelji so lahko fizične in pravne osebe.

Komplementarji odgovarjajo za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem, ta odgovornost je enaka tisti pri družbi z neomejeno odgovornostjo.

Komanditist upnikom ni odgovoren za obveznosti družbe, če je plačal komanditni vložek, ki je bil določen v pogodbi. Vendar pa je upnikom odgovoren, dokler ne vplača določenega zneska, ki je bil določen v pogodbi.

3.2.3 Prenehanje družbe

Za prenehanje komanditne družbe veljajo enake določbe kot pri družbi z neomejeno odgovornostjo. Razlika je v tem, da v primeru smrti komanditista, družba ne preneha, saj na njegovo mesto stopijo njegovi dediči.

V postopku likvidacije ima komanditist načeloma enake pravice in obveznosti kot komplementar.

3.3 Primerjava komanditne družbe z družbo z neomejeno odgovornostjo

Kriterij	Družba z neomejeno odgovornostjo	Komanditna družba
Ustanovitev	Nastane s sklenitvijo pogodbe, ustanovita jo dve ali več oseb.	Nastane s sklenitvijo pogodbe, potrebna sta vsaj dva družbenika.
Pravice družbenikov	Družbeniki lahko prosto, svobodno oblikujejo vsebino pogodbe.	Tu ločimo med komanditistom in komplementarjem: samo komplementarji lahko vodijo podjetje, komanditistu pa se lahko podeli posebno pooblastilo za zastopanje družbe.
Odgovarjanje za družbo	Vsi družbeniki odgovarjajo z vsem svojim premoženjem.	Komplementar odgovarja za obveznosti družbe s svojim premoženjem.
Osnovni kapital	Lahko je v obliki denarja, lahko so stvarni vložki (stavbe, stroji, ...).	Vložki so lahko v obliki denarja, stvari, tudi premoženjske pravice ter storitve.
Obveznosti družabnika	Družbenik mora: <ul style="list-style-type: none"> vplačati svoj delež pri ustanovitvi družbe, ki je določen v pogodbi, določen je tudi rok, do kdaj je potrebno vplačati; družbenik je dolžan poročati o vseh poslih, ki jih je opravil za družbo, pripraviti mora obračun posla (stroški, prihodki,...), karkoli prejme za družbo, mora takoj vplačati v blagajno družbe; če zamuja, mora plačati zamudne obresti. 	<p>Komplementar:</p> <ul style="list-style-type: none"> odgovarja za obveznosti družbe; jamčit za družbo z vsem svojim premoženjem. <p>Komanditist:</p> <ul style="list-style-type: none"> ne odgovarja za obveznosti družbe; za družbo odgovarja le z vloženim deležem.

Tabela 3: Primerjava komanditne družbe z družbo z neomejeno odgovornostjo

3.4 Tiha družba

3.4.1 Opredelitev in značilnosti tihe družbe

Je družba, ki nastane s pogodbo, na podlagi katere nekdo vlaga kapitalski delež v podjetje nekoga drugega, da si pridobi pravico do dobička. Posebnost je v tem, da tiha družba ni pravna oseba in se ne vpisuje v sodni register, nima svoje firme. Navzven ne nastopa, ni prepoznavna, ne nastopa v pravnem prometu. Obstaja samo navznoter – razmerja znotraj so določena.

Tihi družabnik nosi tveganje in posledice do izgube, ima pa pravico do dobička. Tiha družba lahko pregleduje poslovne listine in knjige samo ob koncu leta, ko prejme poročilo.

4 Kapitalske družbe

Kapitalske družbe delimo na :

- delniške družbe (d.d.),
- družbo z omejeno odgovornostjo (d. o. o.),
- komanditno delniško družbo (k.d.d.).

4.1 Delniška družba

4.1.2 Opredelitev d.d. in njene značilnosti

Delniška družba je gospodarska družba, kjer je osnovni kapital razdeljen na delnice. Upnikom odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem, delničarji pa za obveznost družbe upnikom ne odgovarjajo. Najnižji znesek osnovnega kapitala je 25.000 evrov, najnižja vrednost delnice je 1 evro. Višji zneski se morajo gasiti na večkratnik 1 evra.

Premoženje delniške družbe je osamosvojena lastnina delniške družbe kot pravne osebe. Delničarji niso lastniki družbe, temveč uresničujejo premoženjske in članske pravice iz naslova vplačanega deleža (delnice) v osnovni kapital družbe. Obseg članskih pravic je strogo vezan na obseg vloženega kapitala oziroma imetništva delnic.

4.1.3 Delnice

4.1.3.1 Opredelitev delnice

Delnica je članski lastniški vrednostni papir, ki predstavlja gospodarsko solastnino v delniški družbi. Z njo dobi delničar določene pravice. Delnica je kot tržni finančni instrument poglavitni predmet trgovanja na sekundarnem trgu kapitala, zlasti na borzi. Kupec delnic se imenuje investitor, od investiranja v delnice pa pričakuje predvsem premoženjske pravice oz. dividende, ki niso v naprej določene, ampak so odvisne od uspeha delniške družbe, ki je delnice izdala.

4.1.3.2 Vrste delnice

Poznamo dva tipa delnic:

1. Delnice ki se glasijo na prinosnika:

- prinosniške,
- imenske.

2. Delnice glede na pravice:

- navadne (redne);
Pomenijo osnovo za pridobitev trajnih finančnih sredstev v obliki kapitala podjetja. So najbolj rizična oblika vrednostnega papirja, saj ima imetnik take delnice le t.i. »preostali zahtev« do dohodka oz. premoženja podjetja izdajatelja. To pomeni, da mora podjetje najprej plačati vse tekoče izdatke, nato vse stalne zahtevke za obresti od kreditov, šele nato pa pridejo na vrsto za plačilo imetniki delnic.
- prednostne (ugodnostne);
Je oblika delnice, ki daje njenemu imetniku točno dividendo, ki je določena v naprej z višino donosa. V primerjavi z navadno delnico daje prednostna delnica manjši donos, ker je tudi riziko naložbe manjši.
- zamenljive prednostne delnice.
Take delnice omogočajo imetnikom zamenjavo prednostnih delnic v navadne delnice v določenem razmerju, običajno takrat, ko to želijo imetniki sami.

4.1.3.3 Funkcije delnice

Ločimo dve funkciji:

- prezentacijsko funkcijo;
Izraža se predvsem v obveznosti, da se delničar izkaže pred zasedanjem skupščine in da je to pogoj za vpis na seznam udeležencev, ki imajo glasovalno pravico.
- cirkulativna funkcija delnice;
Pomeni, da se s prenosom delnice prenašajo pravice, ki iz nje izhajajo.

Vsaka delnica zagotavlja glasovalno pravico. Brez glasovalne pravice se lahko izdajajo samo prednostne delnice. Le-teh družba ne sme imeti več kot 50 odstotkov v sestavi osnovnega kapitala. Prepovedano je izdajati delnice, ki bi ob enakem deležu v osnovnem kapitalu dajale različno število glasov.

4.1.3.4 Sestavine delnice

Delnica mora vsebovati:

- oznako, da je delnica, ter obliko in razred delnice;
- firmo in sedež izdajatelja delnice;
- firmo ali ime in priimek kupca delnice (imenske delnice) ali oznako, da se delnica glasi na prinosnika (prinosniške delnice);
- pri delnicah z nominalnim zneskom nominalni znesek in
- kraj in datum izdaje, serijsko številko delnice ter faksimile podpisov pooblaščenih oseb izdajatelja delnice.

4.1.4 Ustanovitev delniške družbe

Delniško družbo lahko ustanovi ena ali več fizičnih ali pravnih oseb, ki morajo sprejeti status, izdelan v obliki notarskega zapisa. Vsaj tretjino osnovnega kapitala morajo sestavljati delnice, ki se vplačajo v denarju.

Poznamo dva načina ustanavljanja gospodarskih subjektov:

- koncesijski sistem in
- normativni sistem.

Pri nas velja normativni sistem.

Faze za ustanovitev delniške družbe

- Redinkorpcijska faza
Pomeni dogovor bodočih ustanoviteljev. Le-ti se dogovorijo o ustanovitvi delniške družbe.
- Faza za organiziranje
Sprejme se statut delniške družbe. Vpiše se celotni osnovni kapital. Družba je ustanovljena.
- Faza inkorporiranja
- Pomeni: Pridobitev lastnosti pravne osebe. Imenujejo se organi družbe. Izvrši se vplačilo predpisanega (ali vsega) osnovnega kapitala. Družba je vpisana v register.

4.1.5 Organi delniške družbe

Pri oblikovanju organov delniške družbe sta se razvila in utrdila dva sistema:

- dvotirni sistem upravljanja in
- enotirni sistem upravljanja.

Med obema je pomembna razlika v tem, ali se med delničarji kot lastniki ter direktorjem oziroma direktorji kot poslovnim organom oblikuje še vmesni organ (nadzorni svet), ki prevzema funkcijo delničarjev kot lastnikov pri imenovanju, kontroli ter odpoklicu direktorja.

Organi delniške družbe so:

- nadzorni svet,
- uprava,
- skupščina.

4.1.5.1 Nadzorni svet

Nadzorni svet je organ delniške družbe, ki izvaja nadzorstvo nad vodenjem poslov družbe. Nadzorni svet ni obvezen organ.

Nadzorni svet pregleduje in preverja knjige in dokumentacijo družbe, njeno blagajno, njene vrednostne papirje in zaloge blaga ter druge stvari. Imenuje in razreši upravo. Nadzorni svet je kolektivni organ, ki ga morajo sestavljati najmanj trije člani. Točno število članov je določeno v statutu. Nadzorni svet ima dve vrsti članov, in sicer:

- člane, ki zastopajo interese delničarjev in
- člane, ki so predstavniki delavcev v družbi in prek katerih se uresničuje sodelovanje delavcev pri upravljanju v organih družbe.

Predstavnike delavcev, ki so člani nadzornega sveta, izvoli in odpokliče svet delavcev in s tem seznanj skupščino družbe.

Član nadzornega sveta je lahko neomejeno poslovno sposobna fizična oseba (član ne more biti pravna oseba). Pri imenovanju članov veljajo določene omejitve, torej član nadzornega sveta ne more biti:

- član uprave družbe,
- član uprave od družbe odvisne družbe,
- član uprave druge kapitalske družbe, v katere nadzornem svetu je član uprave te družbe.

Posamezna fizična oseba ne more biti član nadzornega sveta v več kot petih nadzornih svetih.

Člane nadzornega sveta, ki zastopajo interese delničarjev, imenuje skupščina družbe. Člani nadzornega sveta so izvoljeni za dobo največ štirih let in so lahko ponovno izvoljeni. Člani se tudi vpišejo v sodni register.

Nadzorni svet ima tudi izmed svojih članov predsednika nadzornega sveta in najmanj enega namestnika. Za člane uprave nadzornega sveta velja dolžnost skrbnosti in odgovornosti v enaki meri kot za člane uprave, s tem da zanje ni določene posebne konkurenčne prepovedi, kot velja za upravo. Velja pa zanje splošna prepoved konkurence iz splošnega dela Zakona o gospodarskih družbah.

Delniška družba mora imeti nadzorni svet, če:

- je povprečno letno število zaposlenih večje od 500;
- je bila družba ustanovljena sukcesivno;
- so njene delnice uvrščene na borzi;
- je število delničarjev družbe večje od 100.

Če družba nima nadzornega sveta, se s statutom določi, katere pristojnosti nadzornega sveta izvršuje skupščina oziroma drugi organi družbe.

4.1.5.2 Uprava

Uprava je organ, ki združuje dve funkciji, to je funkcijo posloводства ter funkcijo zastopanja delniške družbe. Funkcija poslovoidenja se nanaša na notranja razmerja (vodenje poslov, neposredno in tekoče vodstvo), medtem ko gre pri funkciji zastopanja za razmerja navzven (pravna razmerja s tretjimi osebami).

Uprava ima lahko enega ali več članov (direktorjev). Če družba nima nadzornega sveta, mora imeti uprava najmanj tri člane. Število članov je določeno v statutu delniške družbe. Če se imenuje v delniški družbi več članov, se mora eden izmed njih imenovati za predsednika uprave. Član uprave je lahko vsaka neomejeno poslovno sposobna fizična oseba, razen osebe:

- ki je bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivega dejanja zoper gospodarstvo, delovno razmerje, socialno varnost, pravni promet,..., in sicer za obdobje petih let po pravnomočnosti sodbe, vendar ne prej kot dve leti po prestani kazni zapora,
- ki ji je bil izrečen varnostni ukrep prepovedi opravljanja poklica.

Član uprave je lahko tudi tuja fizična oseba, vendar mora biti večina članov uprave državljanov Republike Slovenije. Zelo pomembno je, da član uprave ne more biti pravna oseba. Za člana uprave ni nujno, da je delničar. Član uprave ne more biti hkrati član uprave in član nadzornega sveta.

Člane uprave in predsednika imenuje nadzorni svet za dobo največ petih let z možnostjo neomejenega ponovnega imenovanja. Če delniška družba nima nadzornega sveta, člane uprave in predsednika imenuje skupščina delniške družbe.

Uprava vodi delniško družbo v dobro družbe, samostojno in na lastno odgovornost. V enotirnem sistemu pripada pristojnost vodenja poslov družbe odboru direktorjev, ki nato izvajanje svojih pristojnosti delegira na izvršilne organe. V dvotirnem sistemu pa je uprava tudi izvršilni organ in svojih pristojnosti ne more delegirati na posamezne člane uprave in ne na druge organe oziroma osebe.

Glavne naloge uprave so:

- določanje in uresničevanje poslovne politike;
- načrtovanje in razvoj poslovanja podjetja;
- organizacija in nadzor poslovanja;
- kadrovska politika in zaposlovanje;
- finančna politika in
- vodenje poslovnih knjig.

Uprava je za svoje delo neposredno odgovorna nadzornemu svetu. Nadzorni svet lahko kadarkoli razreši upravo. Če je uprava neupravičeno razrešena, ima pravico do odškodnine v višini 24-ih plač. Osebe iz uprave po prenehanju delovnega razmerja ne smejo še najmanj dve leti iti v konkurenčno podjetje ali ustanoviti lastnega podjetja. Člani uprave so za svoje delo odgovorni in če povzročijo škodo družbi, odgovarjajo za nastalo škodo.

4.1.5.3 Skupščina

Skupščina je najvišji organ delniške družbe, na kateri delničarji praviloma uresničujejo svoje pravice v zadevah družbe. Skupščina odloča o temeljnih vprašanjih družbe, ki se nanašajo na vprašanje rednega poslovanja ter vsakodnevne vodenja tekočih poslov. Najpomembnejše naloge (pristojnosti) skupščine so:

- sprejem letnega poročila;
- uporaba bilančnega dobička;
- imenovanje in odpoklic članov nadzornega sveta;
- podelitev razrešnic članom uprave in nadzornega sveta;
- sprememba statuta;
- ukrepa pri povečanju ali zmanjšanju kapitala;
- odloča o prenehanju družbe ali statusnem preoblikovanju;
- imenuje revizorje.

Skupščino je potrebno sklicati v primerih, določenih z zakonom ali statutom, in takrat kadar je to v korist družbe. Skupščino lahko skličejo uprava, nadzorni svet ali manjšina delničarjev. Praviloma sklicuje skupščino uprava, ki o tem odloča z navadno večino. Nadzorni svet praviloma ne sklicuje skupščine, to ponavadi zahteva od uprave. Manjšinski delničarji lahko zahtevajo sklic skupščine, če njihov skupni delež dosega dvajsetino osnovnega kapitala družbe. Lahko pa pridobijo pooblastilo sodišča za sklic skupščine. Skupščina se skliče na sedežu družbe, če ni drugače določeno s statutom.

Skupščina se mora sklicati najmanj mesec dni pred zasedanjem. Ob sklicu skupščine se mora posredovati dnevni red skupščine, informirati delničarje o zadevah, o katerih se bo odločalo na skupščini. Delničarji imajo pravico do ugovorov nasprotnih predlogov, ki jih posredujejo družbi v roku enega tedna. Na skupščini se vodi zapisnik, ki ga mora potrditi notar v notarskem zapisniku. V roku 24 ur po zaključku skupščine mora uprava delniške družbe poslati registru overjen prepis zapisnika in prilog. Za sprejem skupščinskih sklepov je potrebna večina oddanih glasov delničarjev, razen če zakon ali statut ne določata višje večine ali drugih zahtev.

Razmerje med nadzornim svetom in upravo:

- uprava je podrejena nadzornemu svetu in mu mora poročati o svojem delu;
- uprava poroča nadzornemu svetu o načrtovani poslovni politiki in o pomembnejših usmeritvah družbe;
- uprava poroča nadzornemu svetu o dobičku, ki ga družba ustvarja;
- uprava poroča nadzornemu svetu tudi o pomembnejših finančnih poslih, takšnih, ki lahko vplivajo na donosnost, likvidnost družbe.

Razmerje med upravo in skupščino:

- uprava ima določene obveznosti do skupščine, saj jo skliče;
- uprava pripravlja gradivo in dnevni red za skupščino;
- uprava predlaga sklepe skupščine;
- uprava je zadolžena za izvajanje sklepov skupščine.

4.1.6 Prenehanje delniške družbe

Delniška družba lahko preneha:

- s pretekom časa, za katerega je bila ustanovljena;
- s sklepom skupščine, ki mora biti sprejet z najmanj tričetrtinsko večino zastopanega osnovnega kapitala;
- če uprava ne deluje več kot 12 mesecev;
- če sodišče ugotovi ničnost vpisa;
- s stečajem ali z likvidacijo;
- na podlagi sodne odločbe;
- z združitvijo v kakšno drugo družbo.

4.2 Komanditna delniška družba (k. d. d.)

4.2.1 Opredelitev komanditne delniške družbe in značilnosti

Komanditna delniška družba je posebnost med družbami, saj te oblike družbe ne poznajo v vseh državah. Komanditna delniška družba (k.d.d.) je različica kapitalske delniške družbe (d.d.), ki se vključuje v sistem komanditnih osebnih družb, s tem da je komanditni kapital organiziran kot delniški in razdeljen na delnice.

Komanditna delniška družba je družba, pri kateri najmanj en družbenik odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem (komplementar), komanditni delničarji, ki imajo delež v osnovnem kapitalu, pa za obveznosti družbe do upnikov ne odgovarjajo.

Za pravna razmerja med komplementarji in za njihova razmerja do komanditnih delničarjev, zlasti glede upravičenj komplementarjev za vodenje poslov in zastopanje družbe, se smiselno uporabljajo določbe zakona o komanditni družbi. Za druga vprašanja glede komanditno delniške družbe se smiselno uporabljajo določbe o delniški družbi.

Po svoji strukturi je komanditna delniška družba vmesna oblika med komanditno družbo in delniško družbo.

4.2.2 Ustanovitev komanditne delniške družbe

Postopek ustanovitve komanditne delniške družbe je podoben ustanovitvi delniški družbi. Družba se ustanovi s sprejetjem statuta, ki ga mora sprejeti najmanj pet oseb. V statutu se navede (poleg osnovnih podatkov):

- osnovni kapital družbe;
- emisijski znesek delnic in, če obstaja več razredov delnic, tudi razred delnic, ki jih prevzamejo komanditni delničarji;
- ime in prebivališče vsakega komplementarja;
- gotovinski in stvarni vložki komplementarjev (navedeni morajo biti po višini in vrsti).

Kot ustanovitelji komanditne delniške družbe se štejejo komplementarji (družbeniki, ki odgovarjajo in upravljajo s komanditno delniško družbo) in komanditni delničarji (komanditisti, ki vložijo in prevzamejo delnice), kar pomeni, da morajo pri ustanovitvi sprejeti in podpisati statut najmanj en komplementar in najmanj štirje komanditni delničarji. Komplementarji imajo po zakonu status članov uprave oziroma direktorjev komanditne delniške družbe.

4.2.3 Organi komanditne delniške družbe

Podobno kot pri delniški družbi ima tudi komanditna delniška družba obvezne organe: upravo, skupščino in fakultativni odbor komanditnih delničarjev. Družba ima lahko tudi nadzorni svet oziroma ga mora imeti v primerih, ki jih določa zakon. Če so komplementarji fizične osebe, opravljajo komplementarji kot člani uprave funkcijo uprave po enakih načelih, kot to velja za delniško družbo.

Obvezni organ komanditne delniške družbe je skupščina, ki jo sestavljajo komanditni delničarji. Komplementarji nimajo pravice glasovati na skupščini, razen če so udeleženi v osnovnem kapitalu.

4.3 Družba z neomejeno odgovornostjo (d. o. o.)

4.3.1 Opredelitev družbe z omejeno odgovornostjo

Družba z omejeno odgovornostjo je družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov. Vrednost osnovnih vložkov je lahko različna. Na podlagi osnovnega vložka, ki ga vplača družbenik, pridobi svoj poslovni delež. Ob ustanovitvi ima lahko družbenik samo en vložek in en poslovni delež. Po registraciji družbe pa lahko družbenik pridobi več osnovnih vložkov in s tem tudi več poslovnih deležev. Za poslovne deleže se ne izda določen papir, kot je to značilno za delnice.

4.3.2 Ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo

Družbo lahko ustanovi ena ali več fizičnih oziroma pravnih oseb, ki postanejo z ustanovitvijo družbe družbeniki. Če je ustanovitelj ena oseba, gre za enoosebno družbo, za katero zakon določa posebne določbe. Za obveznosti družbe družbeniki ne odgovarjajo.

Družba ima lahko največ 50 ustanoviteljev oziroma družbenikov. Večje število ima lahko le izjemoma, če to dovoli minister za gospodarstvo. Družba se ustanovi z družbeno pogodbo, ki mora biti sklenjena v obliki notarskega zapisa in podpisati jo morajo vsi družbeniki. Družbena pogodba mora vsebovati:

- navedbo imena in prebivališča oziroma firme in sedeža vsakega družbenika;
- firmo, sedež in dejavnost družbe;
- navedbo zneska osnovnega kapitala in vsakega osnovnega vložka posebej ter navedbo družbenika za vsak osnovni vložek;
- čas delovanja družbe, če je ustanovljena za določen čas;
- morebitne obveznosti, ki jih imajo družbeniki do družbe.

Osnovni kapital (osnovna glavnica) mora znašati vsaj 7.500 €, vsak osnovni vložek pa najmanj 50 €.

Osnovni vložek je lahko zagotovljen v denarju ali kot stvarni vložek (to so lahko premičnine, nepremičnine, pravice in podjetje ali del podjetja), s tem da mora biti najmanj tretjina osnovnega kapitala zagotovljena v denarju.

Pred prijavo za vpis v register mora vsak družbenik vplačati vsaj četrtino zneska osnovnega vložka, vsota vseh v denarju vplačanih vložkov pa mora znašati najmanj 7500 €. Stvarni vložki morajo biti družbi izročeni tako, da poslovodja lahko z njimi prosto razpolaga. Vplačila denarnih vložkov morajo biti nakazana na bančni račun.

S tem ko je zbran osnovni vložek, sledi vpis družbe v sodni register. Z vpisom v sodni register družba pridobi status pravne osebe. Poslovodja družbe mora za prijavo družbe v sodni register priložiti:

- izvornik ali overjen podpis pogodbe,
- seznam družbenikov in navedbo njihovih vložkov,
- poročilo o stvarnih vložkih, če obstajajo,
- potrdilo banke o depozitu denarnih vložkov,
- poročilo pooblaščenega revizorja o vrednosti stvarnih vložkov.

4.3.3 Razmerja med družbo in družbeniki

Temeljni obveznosti družbenika v družbi z omejeno odgovornostjo sta:

- plačilo osnovnega vložka: družbenik mora vplačati vložek bodisi v denarju ali kot stvarni vložek;
- ohranjanje osnovnega kapitala: družbenik mora ohranjati kapital z namenom varstva sposobnosti družbe, da posluje, in varstva upnikov.

Pravice družbenika so premoženjske in članske pravice.

Med premoženjske pravice sodijo zlasti: pravica do poslovnega deleža, pravica do sodelovanja pri dobičku in pravica pri delitvi likvidacijske mase.

Med članske pravice pa se štejejo pravica do upravljanja v organih družbe, pravica do izstopa in pravica do izključitve drugega družbenika ter pravica do informacij o poslovanju družbe in pravica do vpogleda v poslovne knjige.

Izstop družbenika ni njegova zakonska pravica. Takšno pravico lahko vsebuje le družbena pogodba. V sodni praksi se zagovarja stališče, da je iz utemeljenih razlogov družbenik upravičen izstopiti iz družbe, ter da z družbeno pogodbo ni mogoče izključiti te pravice, niti je omejevati, temveč samo podrobneje urediti pogoje in postopek. Družbeno razmerje v družbi je trajno, vendar pa družbeniki niso dolžni trpeti drugega družbenika, ki onemogoča uresničevanje skupnih ciljev ali pa škoduje družbi. Zakon omogoča in daje pravico vsakemu družbeniku, da lahko s tožbo zahteva, da se drugi družbenik izključi iz družbe.

4.3.4 Upravljanje družbe z omejeno odgovornostjo

Upravljanje družbe je temeljna zakonska, članska in pogodbeno pravica vsakega družbenika. Pravice o upravljanju družbe se lahko določijo v družbeni pogodbi, drugače pa veljajo pravice po zakonu.

Družbeniki odločajo o:

- sprejetju letne bilance stanja in izkaza uspeha in o razdelitvi dobička;
- zahtevi za vlačilo osnovnih vložkov;
- vračanju naknadnih vplačil;
- delitvi in prenehanju poslovnih deležev;
- postavitvi in odpoklicu poslovodij;
- ukrepih za pregled in nadzor dela poslovodij;
- postavitvi prokurista in poslovnega pooblaščenca;
- uveljavitvi zahtevkov družbe proti poslovodjem ali družbenikom v zvezi s povračilom škode, nastale pri ustanavljanju ali poslovođenju;
- zastopanju družbe v sodnih postopkih proti poslovodjem.

Podobno kot ima delniška družba tri organe družbe ima tudi družba z omejeno odgovornostjo tri organe družbe.

4.3.5 Organi družbe z omejeno odgovornostjo

Organi družbe so:

- Skupščina,
- nadzorni svet,
- poslovodja.

4.3.5.1 Skupščina

Skupščina je najvišji organ družbe, ki oblikuje voljo družbe v obliki skupščinskih sklepov. Družbeniki na skupščini v osnovi urejajo vsa vprašanja v zvezi s finančnimi razmerji družbe, vsebino družbene pogodbe in urejanjem statusa in nadzora nad poslovodstvom. Družbeniki odločajo o vseh vprašanih upravljanja družbe s sprejemanjem sklepov na skupščini družbenikov ali pa tudi s pismenimi izjavami. Skupščini lahko prisostvujejo vsi družbeniki, tudi tisti, katerim je pravica glasovanja omejena.

Vsakih dopoljenih 50 € osnovnega vložka daje družbeniku en glas. Za družbenika lahko glasuje tudi pooblaščenec.

Skupščina se skliče s priporočenim pismom, ki ga mora družbenik prejeti najmanj en teden pred dnevom zasedanja skupščine, priložen mora biti tudi dnevni red skupščine. Skupščino praviloma sklicuje poslovodja.

4.3.5.2 Nadzorni svet

V družbi z omejeno odgovornostjo nadzorni svet ni obvezen, razen če se ga določi v družbeni pogodbi ali če tako ne zahteva sam zakon. Drugače veljajo za nadzorni svet v d.o.o. enake določbe kot za nadzorni svet v delniški družbi.

4.3.5.3 Poslovodja

Poslovodja (v delniški družbi je to uprava) zavzema centralno mesto v družbi. Brez njega sicer družba lahko obstaja, vendar ne more poslovati. Družba ima lahko enega ali več poslovodij (direktorjev), ki na lastno odgovornost vodijo posle družbe in jo zastopajo. Če ima družba več poslovodij, se mora v družbeni pogodbi določiti, ali delujejo skupno ali kot posamični poslovodje. Poslovodja je podrejen družbenikom zlasti, ker ga oni postavijo in odpokličejo, nadzorujejo njegovo delo in mu svetujejo. Če pa ima družba nadzorni svet, ta svet imenuje in odpokliče poslovodjo.

V družbeni pogodbi se določi, da se poslovodjo imenuje za določen čas, ki ne sme biti krajši od dveh let. Ista oseba je lahko ponovno imenovana za poslovodjo. Skupščina družbenikov lahko kadarkoli odpokliče poslovodjo ne glede na to, ali je imenovan za določen ali nedoločen čas. Razlogi za odpoklic so lahko samo tisti, ki so določeni v pogodbi.

4.3.6 Prenehanje družbe z omejeno odgovornostjo

Družba preneha:

- če preteče čas, za katerega je družba ustanovljena;
- če tako sklenejo družbeniki z vsaj tričetrtinsko večino glasov vseh družbenikov;
- če sodišče ugotovi ničnost vpisa;
- s stečajem;
- s sodno odločbo;
- z združitvijo v kakšno drugo družbo;
- če se osnovni kapital zniža pod zakonsko določen znesek.

5 Praktični del

5.1 Izbor in struktura vzorca

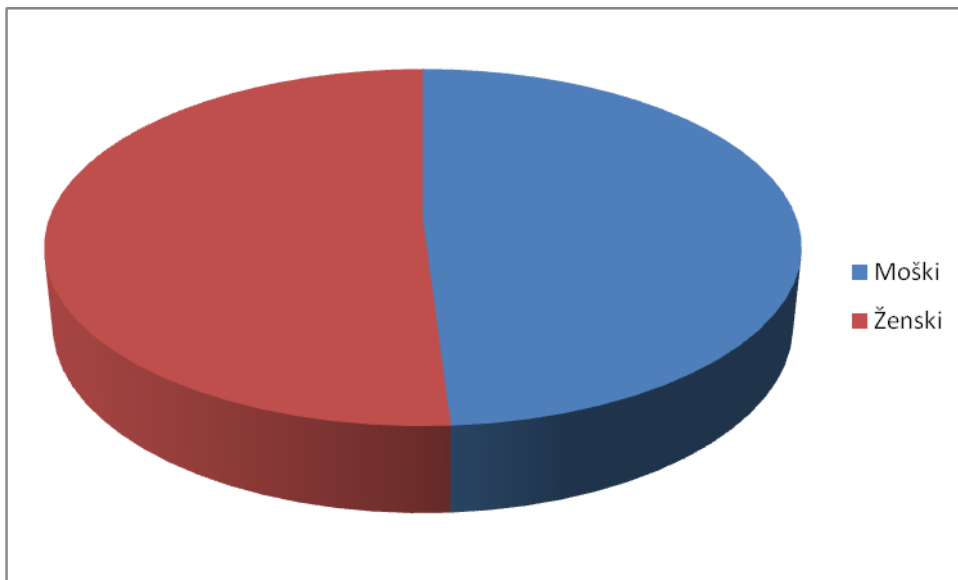
V postopku pridobivanja primarnih podatkov smo uporabili metodo raziskovanja na terenu. Uporabili smo metodo spraševanja s pomočjo vnaprej pripravljenega vprašalnika. Zaradi lažje obdelave podatkov smo v vprašalnik vključili predvsem zaprta in polodprta vprašanja.

Anketiranje smo izvedli na Poslovno-komercialni šoli v Celju. V raziskavi je sodelovalo 100 anketirancev.

Izpolnjene vprašalnike smo nato računalniško obdelali, grafe pa predstavili grafično in pisno.

V raziskavi so sodelovali tako moški kot ženske.

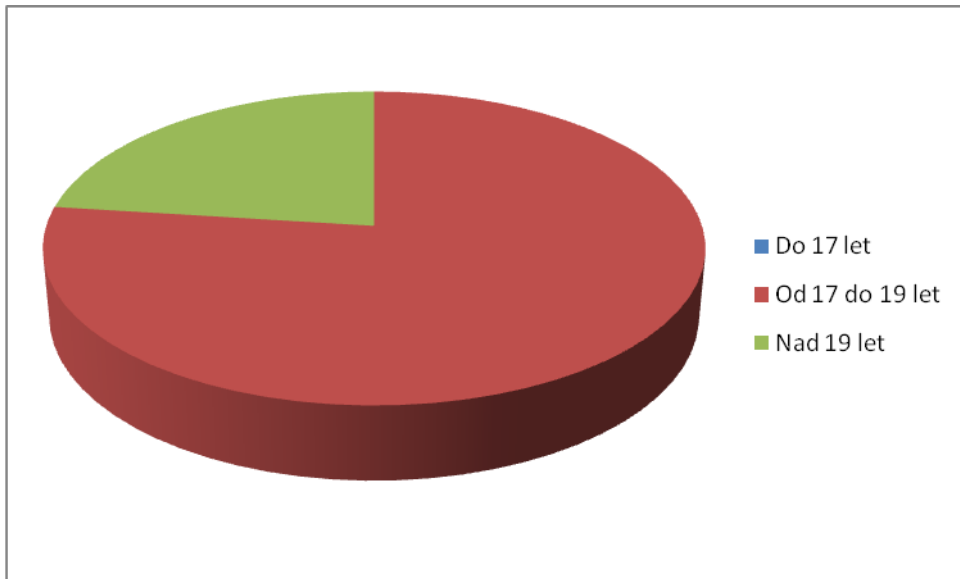
V nadaljevanju prikazujemo strukturo našega vzorca anketirancev.

Graf 10: Spol anketirancev

Moški	49 %
Ženske	51 %

V postopku anketiranja je sodelovalo več žensk kot moških.

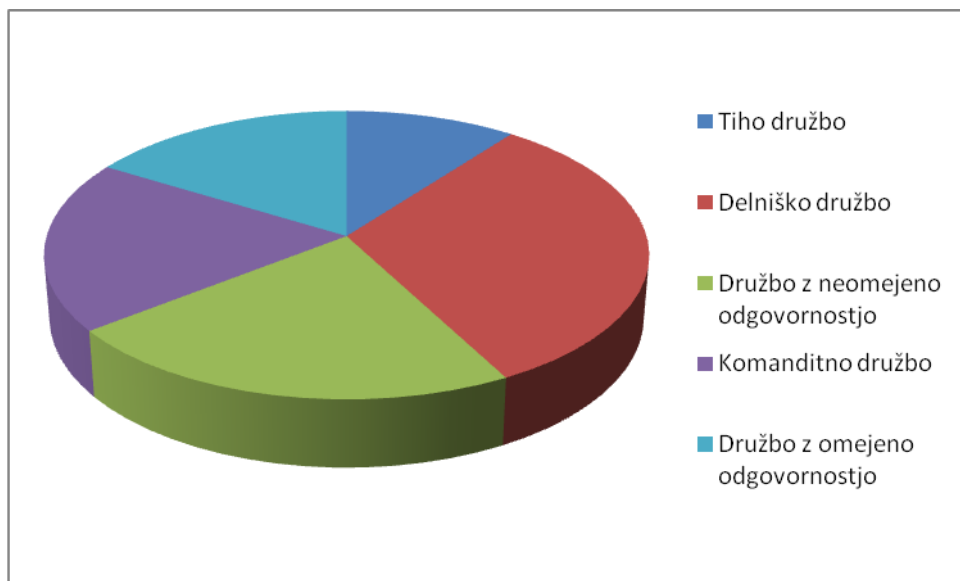

Graf 11: Starost anketirancev

Do 17 let.	0 %
Od 17 do 19 let.	77 %
Nad 19 let.	23 %

V postopku anketiranja je sodelovalo največ anketirancev starih med 17 in 19 let. Preostali delež anketirancev je bilo starejših od 19 let, medtem ko anketirancev mlajših od 17 let ni bilo.

Katere družbe uvrščamo med kapitalske družbe?

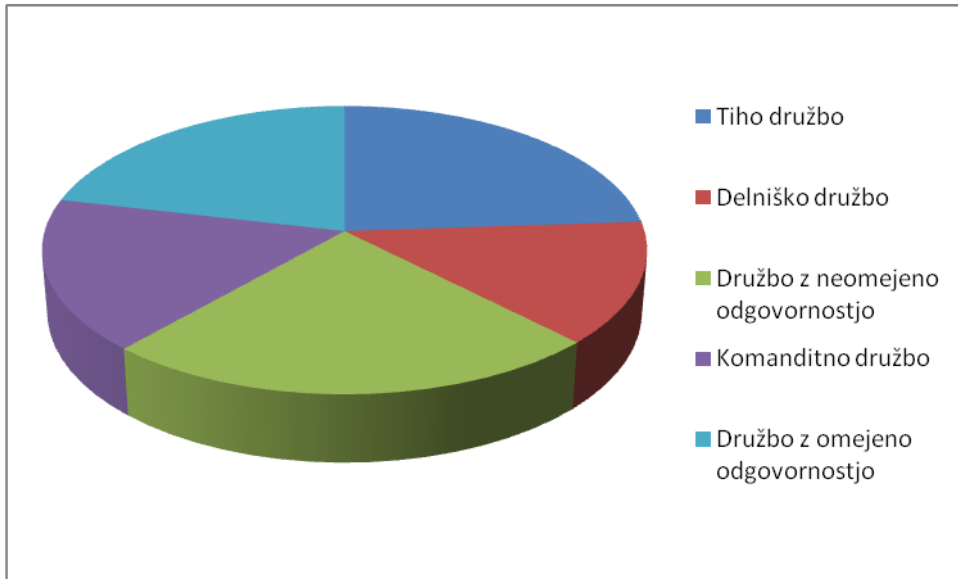

Graf 12: Kapitalske družbe

Tiho družbo.	10,4 %
Delniško družbo.	31,8 %
Družbo z neomejeno odgovornostjo.	22,2 %
Komanditno družbo.	19,2 %
Družba z omejeno odgovornostjo.	16,4 %

Največ anketirancev se je odločilo za delniško družbo. Sledi jim delež tistih, ki so se odločili za družbo z neomejeno odgovornostjo. Nekoliko manj pa se jih je odločilo za komanditno družbo. Najmanj anketirancev se je odločilo za družbo z omejeno odgovornostjo in tiho družbo.

Katere družbe uvrščamo med osebne družbe?

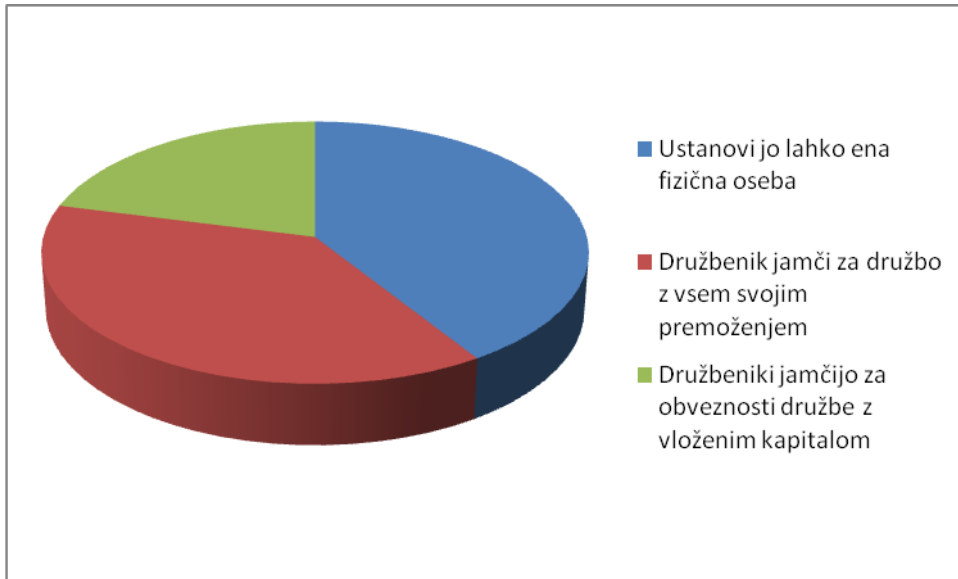

Graf 13: Osebne družbe

Tiho družbo.	23,9 %
Delniško družbo.	13,6 %
Družbo z neomejeno odgovornostjo.	23,9 %
Komanditno družbo.	17,1 %
Družba z omejeno odgovornostjo.	21,5 %

Največ anketirancev se je odločilo za družbo z neomejeno odgovornostjo in tiho družbo. Sledi jim delež anketirancev, ki so se odločili za družbo z omejeno odgovornostjo. Najmanj anketirancev se je odločilo za komanditno družbo in delniško družbo.

Kaj je značilno za osebno družbo?

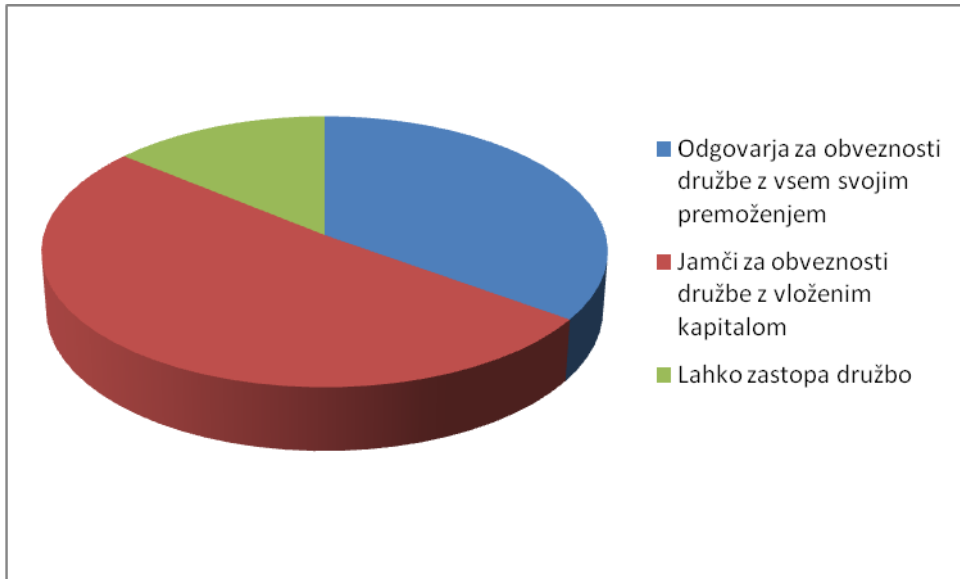

Graf 14: Značilnosti osebne družbe

Ustanovi jo lahko ena fizična oseba.	41 %
Družbenik jamči za družbo z vsem svojim premoženjem.	38 %
Družbeniki jamčijo za obveznosti družbe z vloženim kapitalom.	21 %

Največ anketirancev meni, da lahko osebno družbo ustanovi ena fizična oseba. Sledi jim delež anketirancev, ki meni, da družbenik jamči za družbo z vsem svojim premoženjem. Najmanj anketirancev pa meni, da družbeniki jamčijo za obveznosti družbe z vloženim kapitalom.

Kaj je značilno za komplementarja?

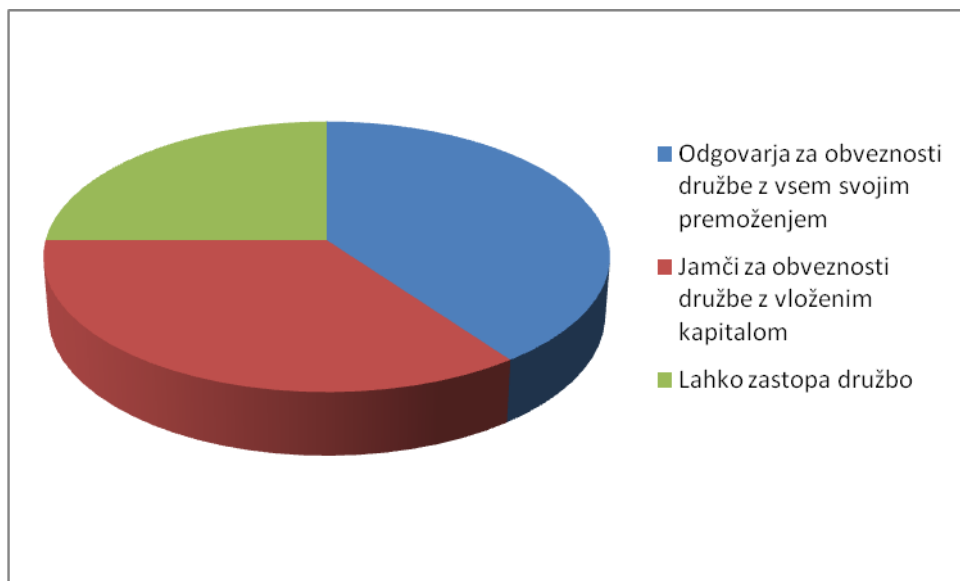

Graf 15: Značilnosti komplementarja

Odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem.	35 %
Jamči za obveznosti družbe z vloženim kapitalom.	51 %
Lahko zastopa družbo.	14 %

Večina anketirancev meni, da komplementar odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem. Sledi jim delež anketirancev, ki meni, da komplementar jamči za obveznosti družbe z vloženim kapitalom. Preostali delež anketirancev meni, da komplementar lahko zastopa družbo.

Kaj je značilno za komanditista?

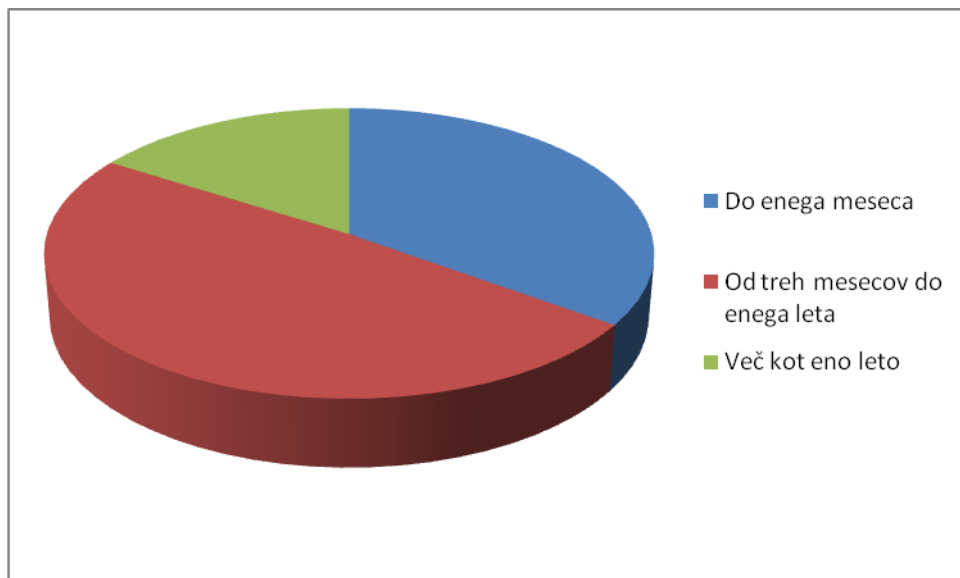

Graf 16: Značilnosti komanditista

Odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem.	40 %
Jamči za obveznosti družbe z vloženim kapitalom.	35 %
Lahko zastopa družbo.	25 %

Večina anketirancev meni, da komanditist odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem. Sledi jim delež anketirancev, ki meni, da komanditist jamči za obveznosti družbe z vloženim kapitalom. Preostali delež anketirancev meni, da komanditist lahko zastopa družbo.

Koliko časa traja postopek ustanovitve samostojnega podjetnika?

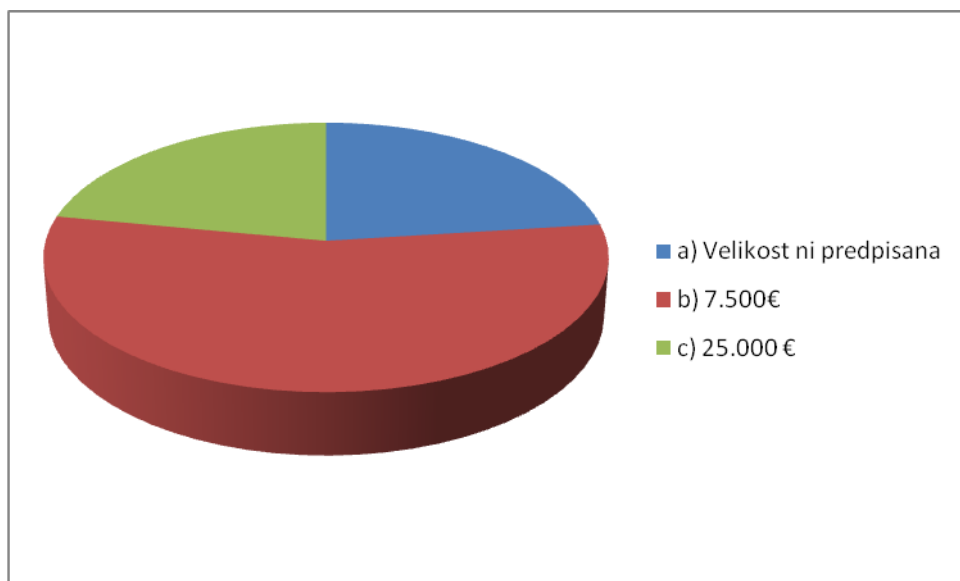

Graf 17: Trajanje ustanovitve samostojnega podjetnika

Do enega meseca.	35 %
Od treh mesecev do enega leta.	49 %
Več kot eno leto.	16 %

Večina anketirancev meni, da postopek ustanovitve samostojnega podjetnika traja od treh mesecev do enega leta. Sledi jim delež anketirancev, ki menijo, da je postopek ustanovitve samostojnega podjetnika možno izvršiti v manj kot enem mesecu. Preostanek anketirancev pa meni, da za postopek ustanovitve samostojnega podjetnika potrebujemo več kot 1 leto.

Kako velik ustanovitveni kapital je potreben za ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo?

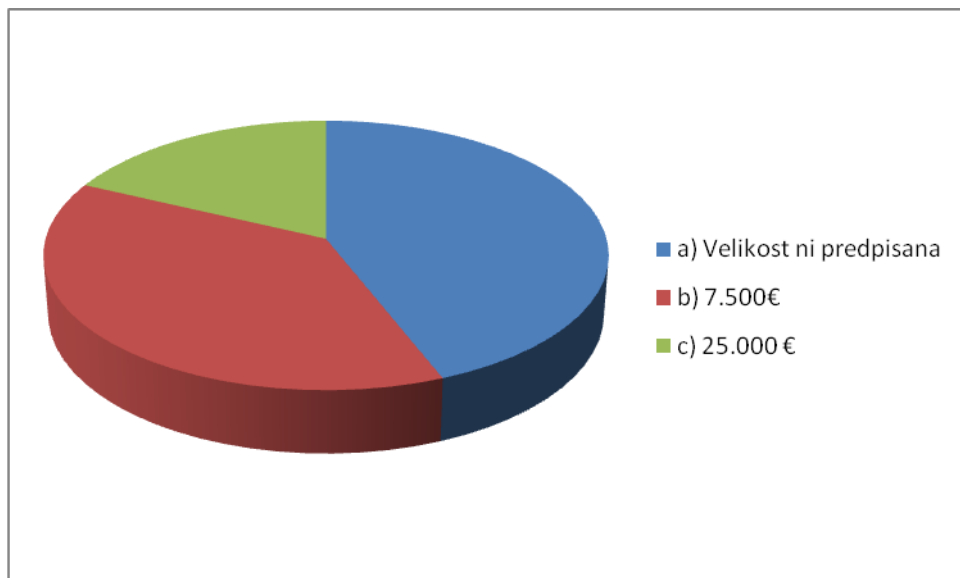

Graf 18: Velikost ustanovitvenega kapitala za družbe z omejeno odgovornostjo

Velikost ni predpisana.	23 %
7.500 €.	55 %
25.000 €.	22 %

Večina anketirancev meni, da je potreben ustanovitveni kapital za družbo z omejeno odgovornostjo 7500 €. Sledi jim delež anketirancev, ki menijo, da velikost ustanovitvenega kapitala za družbo z omejeno odgovornostjo ni predpisan. Preostali delež anketirancev pa meni, da je potreben ustanovitven kapital za družbo z neomejeno odgovornostjo 25.000 €

Kako velik ustanovitveni kapital je potreben za ustanovitev samostojnega podjetnika?

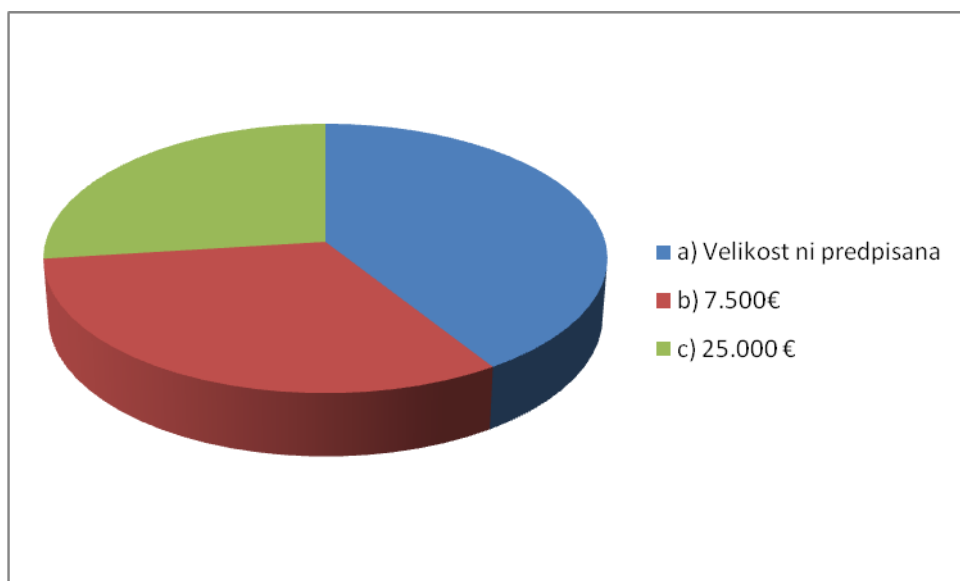

Graf 19: Velikost ustanovitvenega kapitala za samostojnega podjetnika

Velikost ni predpisana.	44 %
7.500 €.	38 %
25.000 €.	18 %

Večina anketirancev meni, da velikost ustanovitvenega kapitala za samostojnega podjetnika ni predpisan. Sledi jim delež anketirancev, ki meni, da je predpisana velikost ustanovitvenega kapitala za samostojnega podjetnika 7.500 €. Preostali delež anketirancev pa meni, da je predvidena velikost ustanovitvenega kapitala za samostojnega podjetnika 25.000 €.

Kako velik ustanovitveni kapital je potreben za ustanovitev družbe z neomejeno odgovornostjo?

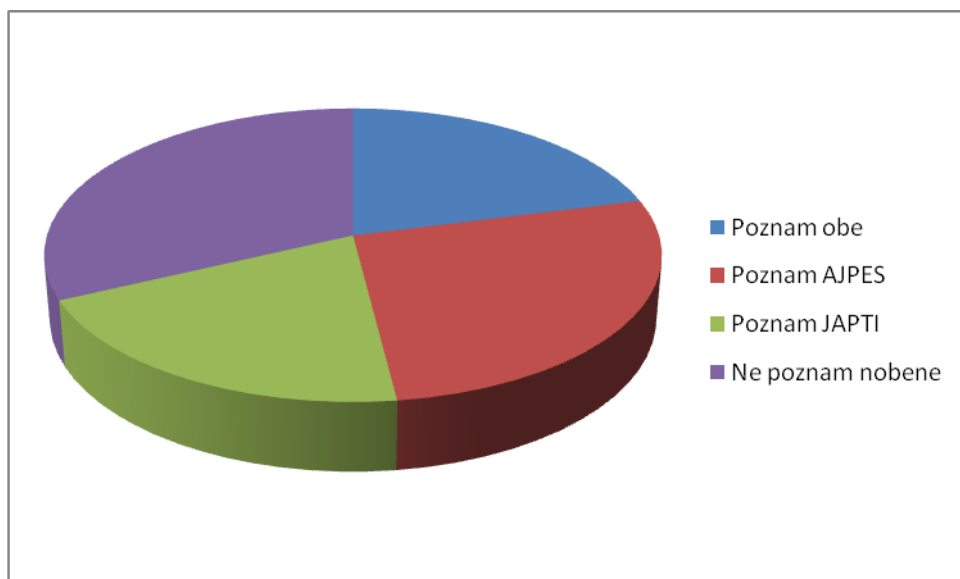

Graf 20: Velikost ustanovitvenega kapitala za družbe z neomejeno odgovornostjo

Velikost ni predpisana.	41 %
7.500 €.	32 %
25.000 €.	27 %

Večina anketirancev meni, da velikost ustanovitvenega kapitala za družbo z neomejeno odgovornostjo ni predpisana. Sledi jim delež anketirancev, ki meni, da je predvidena velikost ustanovitvenega kapitala za družbo z neomejeno odgovornostjo 7.500 €. Preostali delež anketirancev meni, da je predvidena velikost ustanovitvenega kapitala za družbo z neomejeno odgovornostjo 25.000 €.

Ali poznate agenciji AJPES in JAPTI?

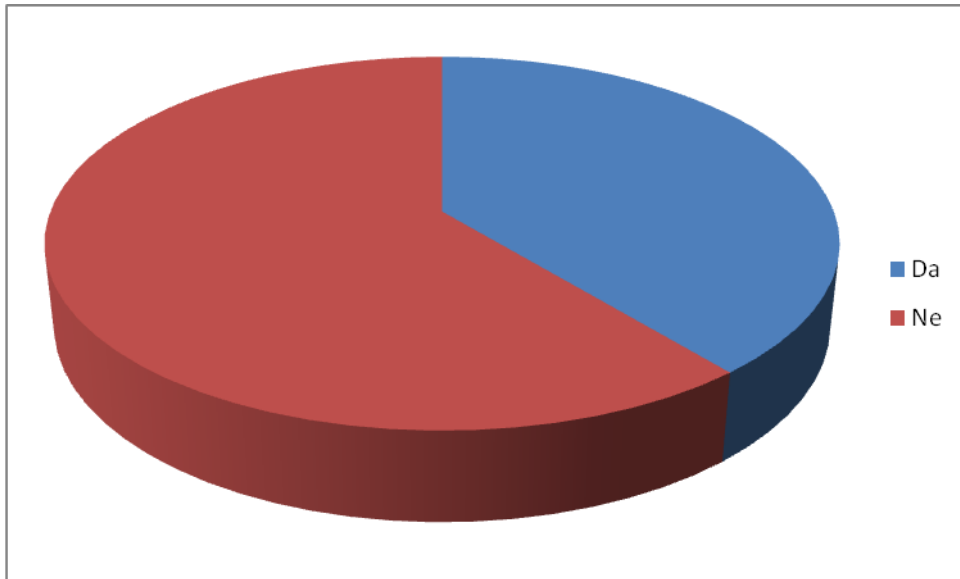

Graf 21: Poznavanje agenciji AJPES in JAPTI

Poznam obe.	12 %
Poznam AJPES.	27 %
Poznam JAPTI.	20 %
Ne poznam nobene.	32 %

Večina anketirancev ne pozna nobene izmed agencij. Sledi jim delež anketirancev, ki poznajo AJPES. Nekoliko manjši je delež anketirancev, ki poznajo JAPTI. Preostali delež anketirancev pa pozna obe agenciji.

Ali razmišljate o tem, da bi imeli svoje podjetje?

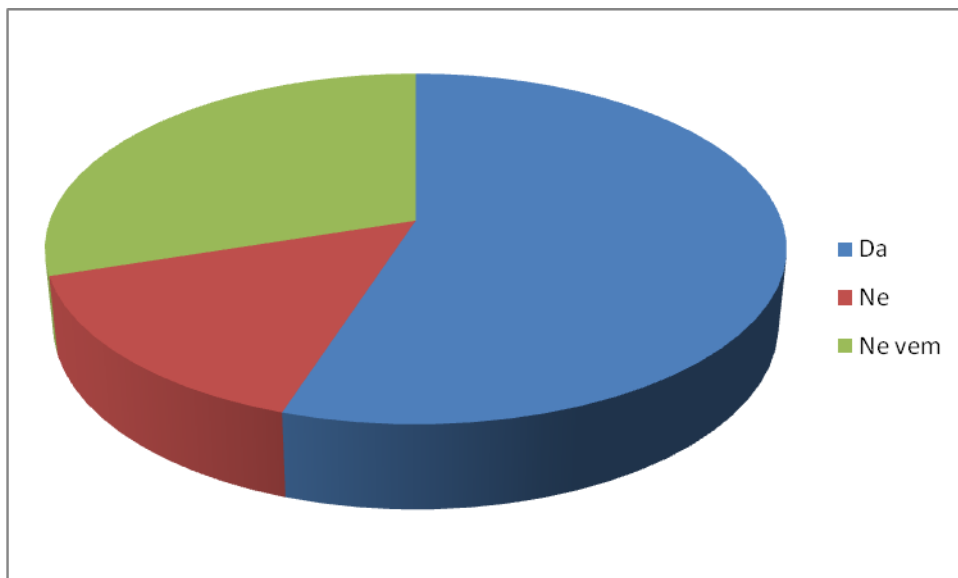
Graf 22: Razmišljate o svojem podjetju

Da. 39 %

Ne. 61 %

Večina anketirancev ne razmišlja o tem, da bi imeli svoje podjetje. Preostali delež pa o tem razmišlja.

Ali bi bili starši ponosni na vas, če bi ustanovili podjetje?

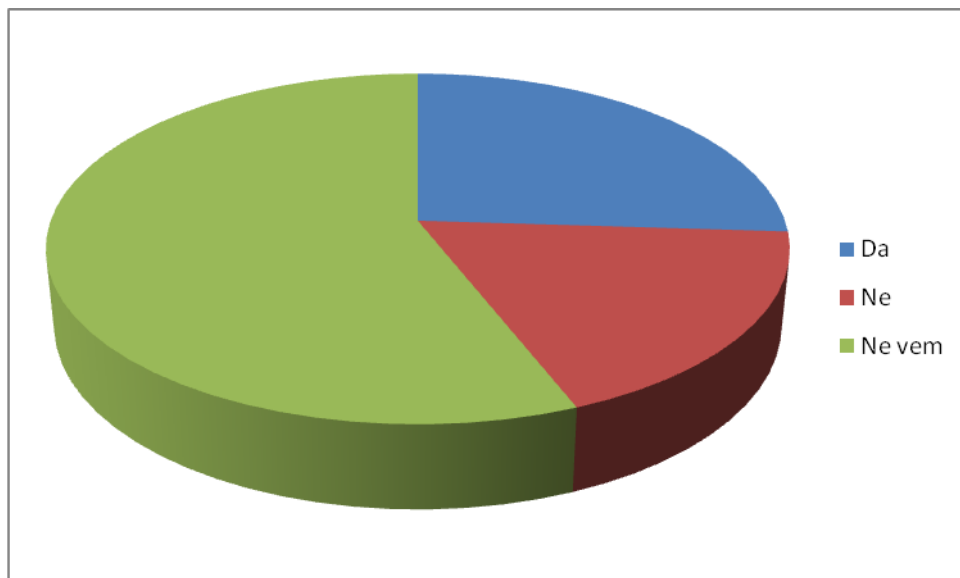

Graf 23: Ponos staršev na ustanovitev podjetja

Da.	55%
Ne.	15 %
Ne vem.	30 %

Na večino anketirancev bi bili starši ponosni, če bi ustanovili svoje podjetje. Sledi jim delež, ki ne ve, ali bi bili starši ponosni nanje, če bi ustanovili svoje podjetje. Na preostali delež anketirancev pa starši nebi bili ponosni.

Ali bi bili vaši prijatelji ponosni na vas, če bi ustanovili podjetje?

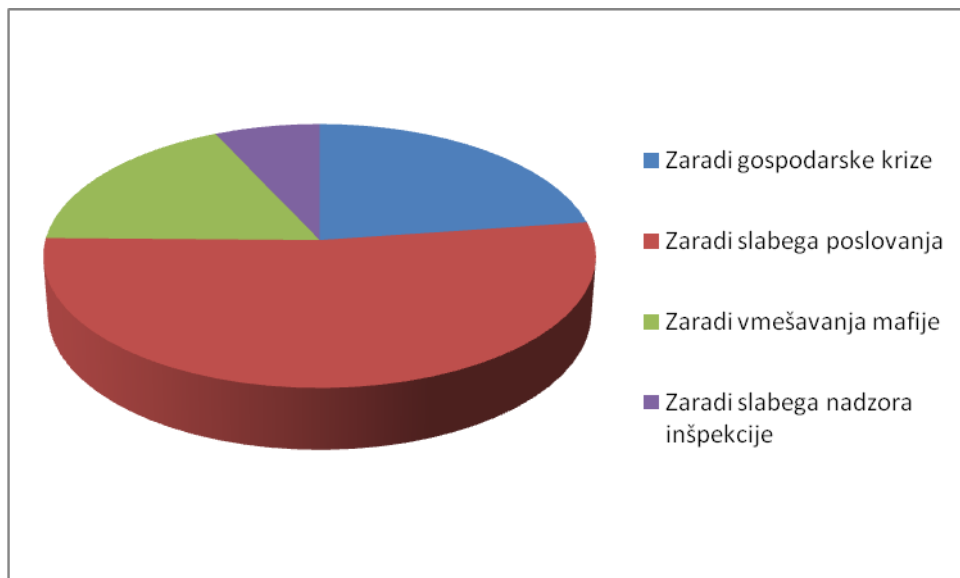

Graf 24: Ponos prijateljev na ustanovitelja podjetja

Da.	26%
Ne.	18 %
Ne vem.	56 %

Večina anketirancev ne ve, ali bi bili prijatelji ponosni na njih, če bi ustanovili podjetje. Sledi jim delež anketirancev, na katere bi bili prijatelji ponosni. Na preostali delež anketirancev pa prijatelji nebi bili ponosni.

Zakaj preneha podjetje s poslovanjem?

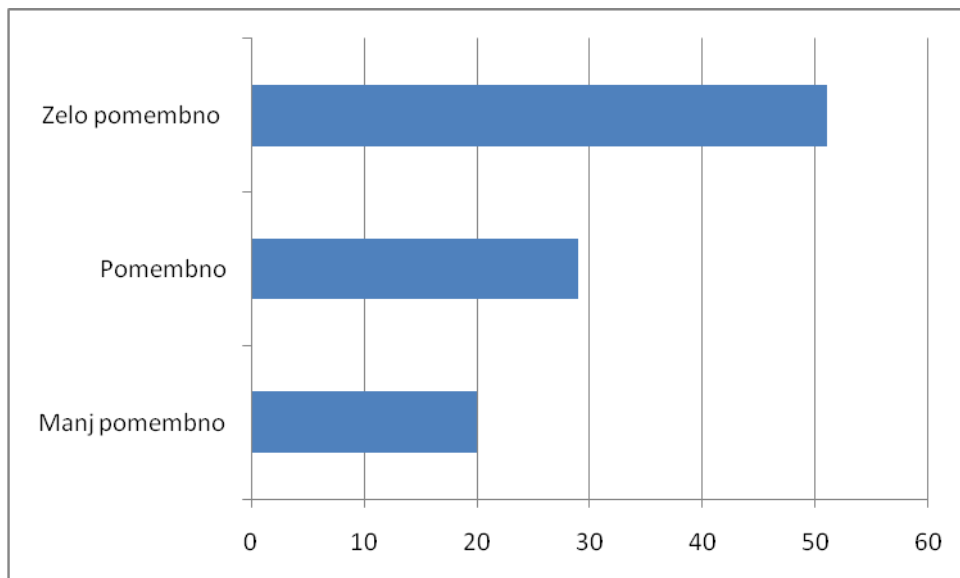

Graf 25: Razlog za prenehanje podjetja

Zaradi gospodarske krize.	23 %
Zaradi slabega poslovanja.	53 %
Zaradi vmešavanja mafije.	18 %
Zaradi slabega nadzora inšpekcije.	7 %

Večina anketirancev meni, da podjetje preneha s poslovanjem zaradi slabega poslovanja. Sledi jim delež anketirancev, ki meni da podjetje preneha s poslovanjem zaradi gospodarske krize. Nekoliko manj anketirancev meni, da podjetje preneha s poslovanjem zaradi vmešavanja mafije. Preostali delež anketirancev pa meni, da podjetje preneha s poslovanjem zaradi slabega nadzora inšpekcije.

Lastnosti, ki so pomembne za podjetnika in družbenika – nove ideje

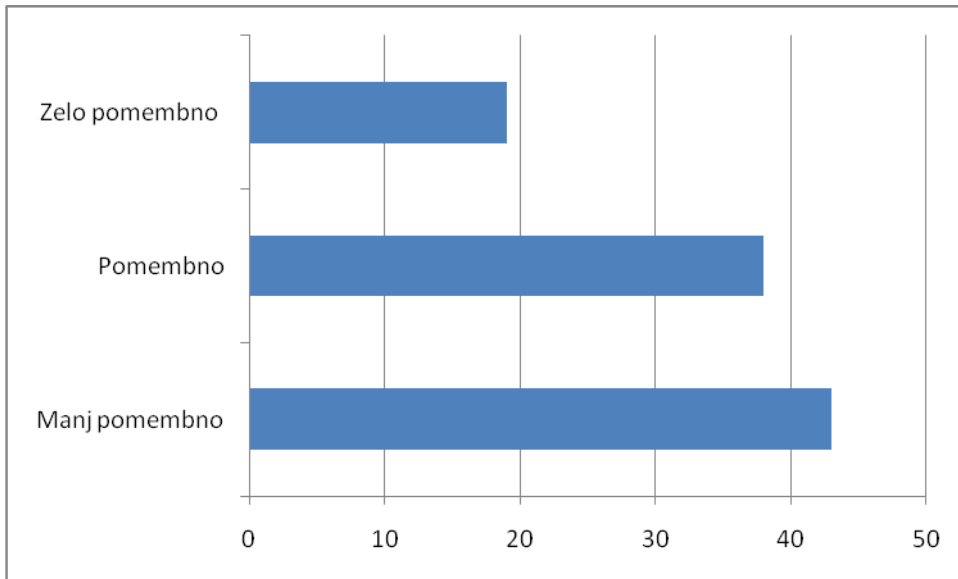

Graf 26: Nove ideje

Zelo pomembno.	51%
Pomembno.	29 %
Manj pomembno.	20 %

Večina anketirancev meni, da so nove ideje zelo pomembne. Sledi jim delež tistih anketirancev, ki menijo, da so nove ideje pomembne. Preostali delež anketirancev pa meni, da so nove ideje manj pomembne.

Lastnosti, ki so pomembne za podjetnika in družbenika – spoštovanje samega sebe

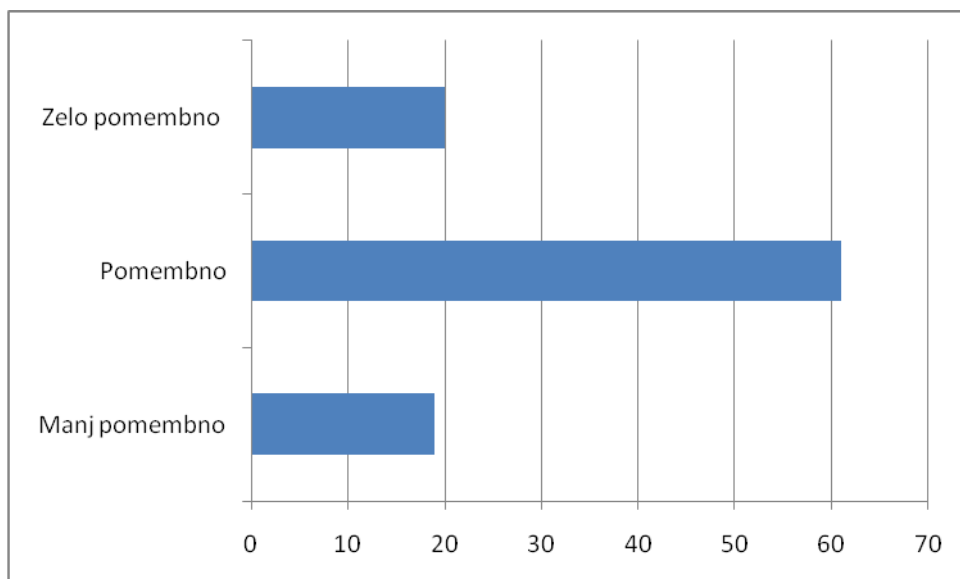

Graf 27: Spoštovanje samega sebe

Zelo pomembno.	19 %
Pomembno.	38 %
Manj pomembno.	43 %

Večina anketirancev meni, da je spoštovanje samega sebe manj pomembna lastnost podjetnika in družbenika. Sledi jim delež anketirancev, ki meni, da je spoštovanje samega sebe pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov. Preostali delež anketirancev pa meni, da je ta lastnost zelo pomembna za podjetnike in družbenike.

Lastnosti, ki so pomembne za podjetnika in družbenika – samozavest

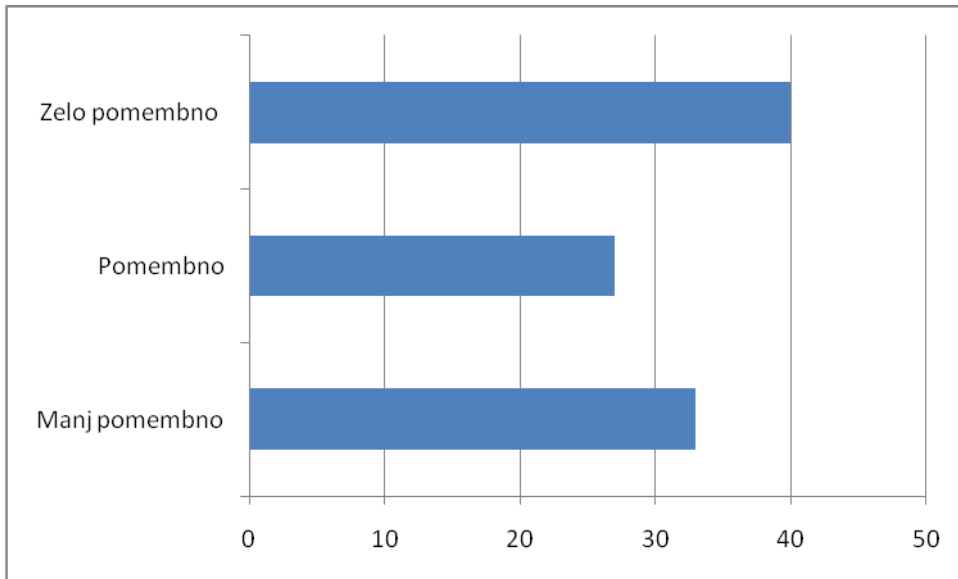

Graf 28: Samozavest

Zelo pomembno.	20 %
Pomembno.	61 %
Manj pomembno.	19 %

Večina anketirancev meni, da je samozavest pomembna lastnost podjetnika in družbenika. Sledi jim delež anketirancev, ki meni, da je samozavest pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov. Preostali delež anketirancev pa meni, da je samozavest manj pomembna lastnost podjetnika in družbenika.

Lastnosti, ki so pomembne za podjetnika in družbenika – pustolovska žilica

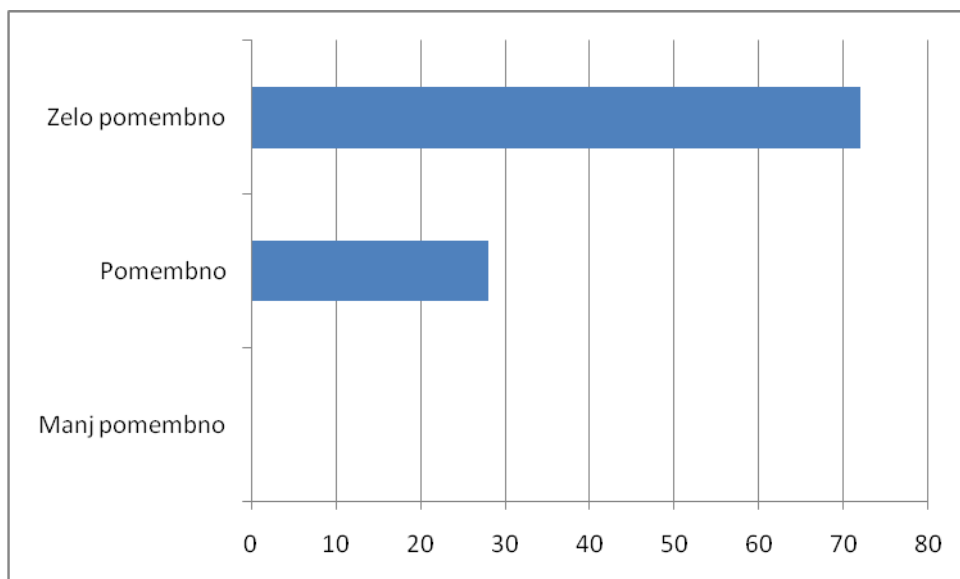

Graf 29: Pustolovska žilica

Zelo pomembno.	40%
Pomembno.	27 %
Manj pomembno.	33 %

Večina anketirancev meni, da je pustolovska žilica lastnost, ki je za podjetnike in družbenike zelo pomembna. Sledi jim delež anketirancev, ki menijo, da je pustolovska žilica manj pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov. Preostali delež anketirancev pa meni, da je pustolovska žilica pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov.

Lastnosti, ki so pomembne za podjetnika in družbenika – želje po uspehu

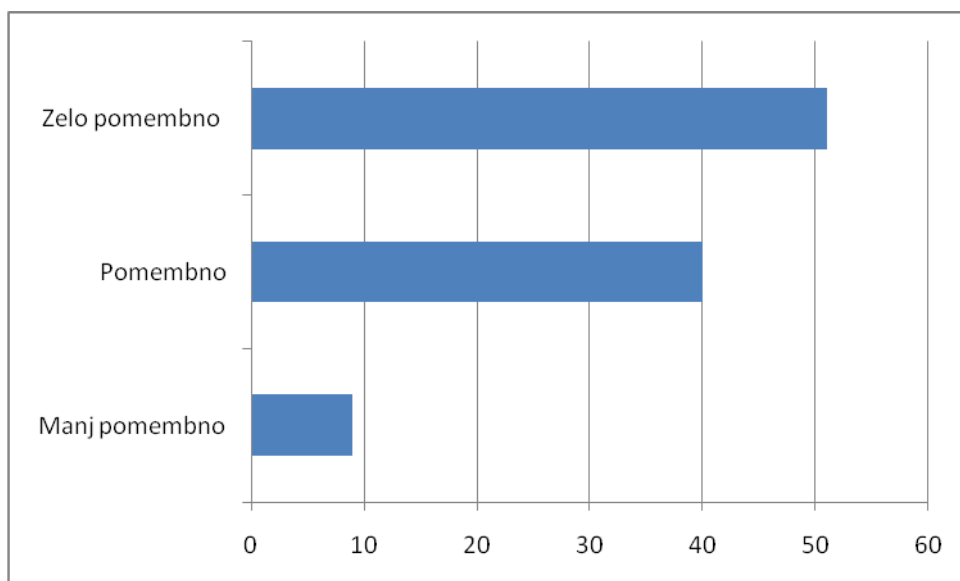

Graf 30: Želje po uspehu

Zelo pomembno.	72 %
Pomembno.	28 %
Manj pomembno.	0 %

Večina anketirancev meni, da so želje po uspehu zelo pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov. Preostali delež anketirancev pa meni, da so želje po uspehu pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov.

Lastnosti, ki so pomembne za podjetnika in družbenika – inovativnost, ustvarjalnost, spretnost

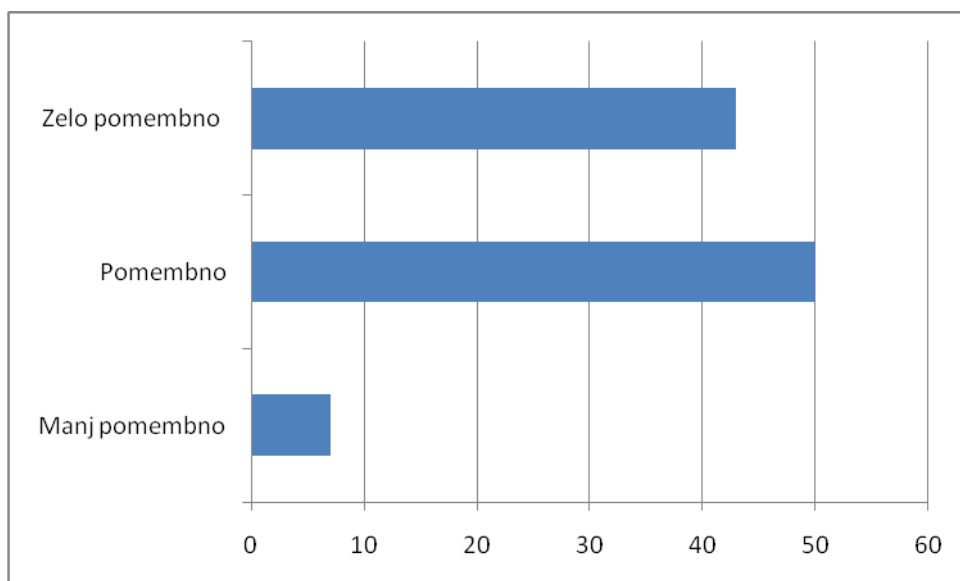

Graf 31: Inovativnost, ustvarjalnost, spretnost

Zelo pomembno.	51 %
Pomembno.	40 %
Manj pomembno.	9 %

Večina anketirancev meni, da so inovativnost, ustvarjalnost in spretnost zelo pomembne lastnosti podjetnikov in družbenikov. Sledi jim delež, anketirancev, ki meni, da so inovativnost, ustvarjalnost in spretnost pomembne lastnosti podjetnikov in družbenikov. Preostali delež anketirancev pa meni, da so inovativnost, ustvarjalnost in spretnost manj pomembne lastnosti podjetnikov in družbenikov.

Lastnosti, ki so pomembne za podjetnika in družbenika – prilagodljivost, odziv na spremembe, vztrajnost

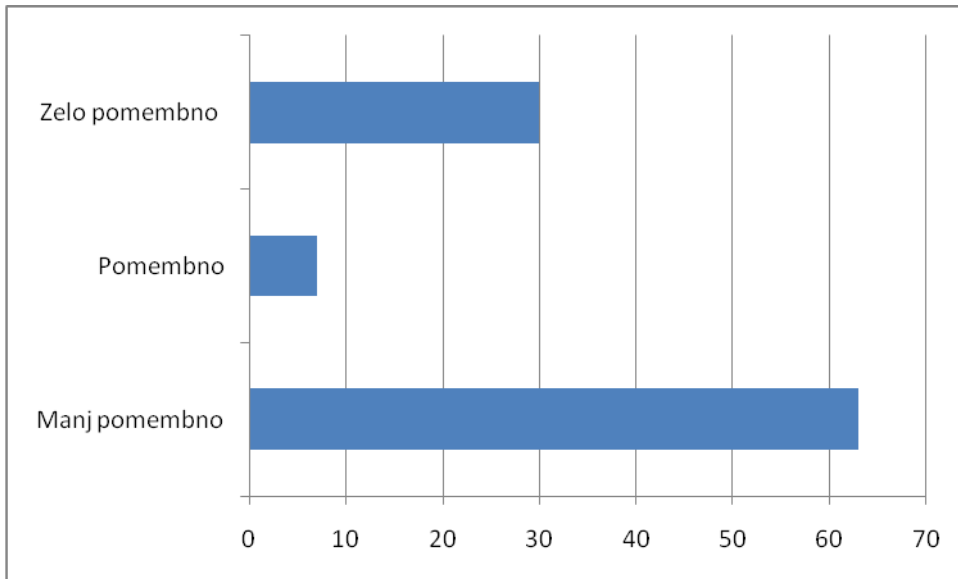

Graf 32: Prilagodljivost, odziv na spremembe, vztrajnost

Zelo pomembno.	43 %
Pomembno.	50 %
Manj pomembno.	7 %

Večina anketirancev meni, da so prilagodljivost, odzivi na spremembe in vztrajnost pomembne lastnosti podjetnikov in družbenikov. Sledi jim delež anketirancev, ki meni, da so prilagodljivost, odzivi na spremembe in vztrajnost zelo pomembne lastnosti podjetnikov in družbenikov. Preostali delež anketirancev meni, da so prilagodljivost, odzivi na spremembe in vztrajnost manj pomembne lastnosti podjetnikov in družbenikov.

Lastnosti, ki so pomembne za podjetnika in družbenika – trdo delo

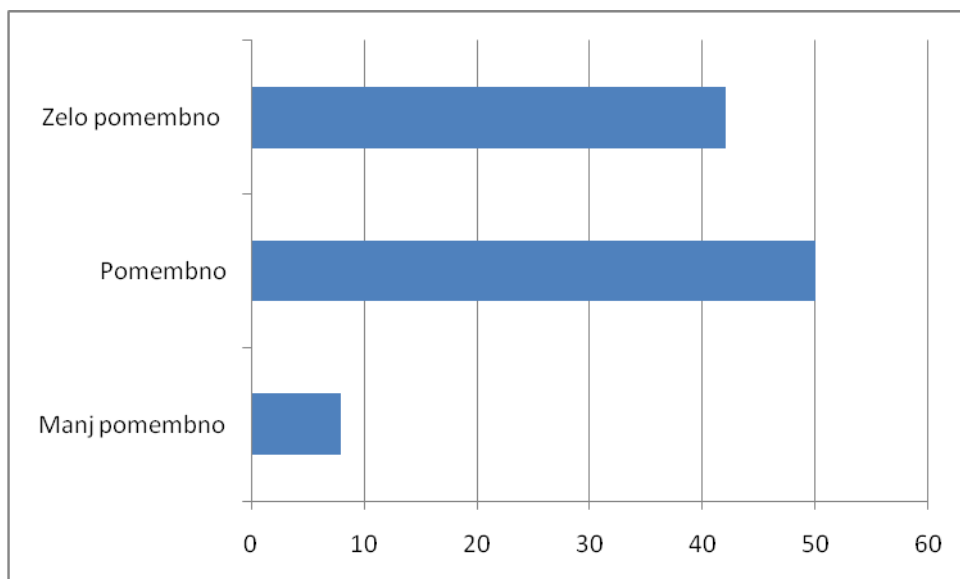

Graf 33: Trdo delo

Zelo pomembno.	30 %
Pomembno.	7 %
Manj pomembno.	63 %

Večina anketirancev meni, da je trdo delo manj pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov. Sledi jim delež anketirancev, ki menijo, da je trdo delo zelo pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov. Preostali delež anketirancev pa meni, da je trdo delo manj pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov.

Lastnosti, ki so pomembne za podjetnika in družbenika – komunikativnost

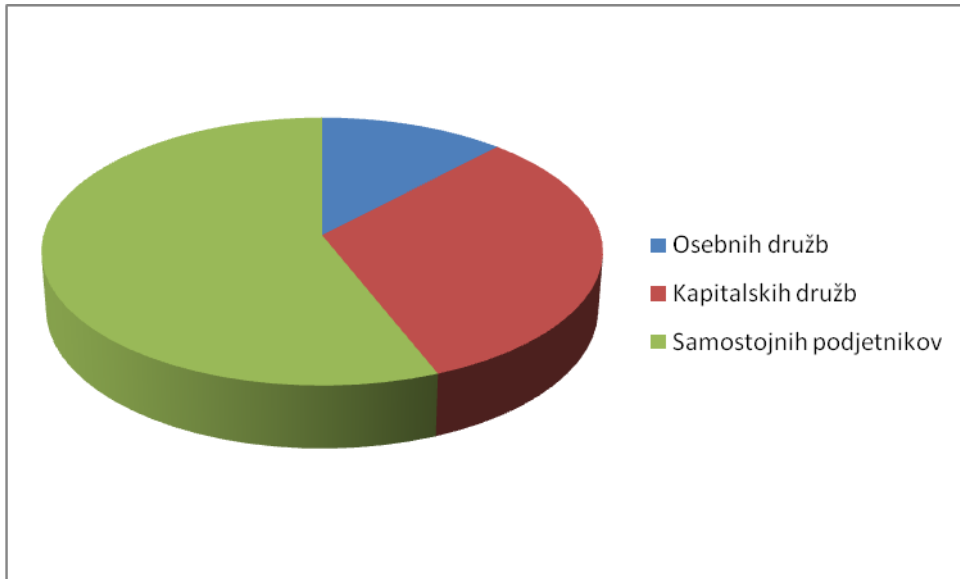

Graf 34: Komunikativnost

Zelo pomembno.	42 %
Pomembno.	50 %
Manj pomembno.	8 %

Večina anketirancev meni, da je komunikativnost pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov. Sledi jim delež anketirancev, ki meni, da je komunikativnost zelo pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov. Preostali delež anketirancev pa meni, da je komunikativnost manj pomembna lastnost podjetnikov in družbenikov.

Katerih gospodarskih subjektov je v Sloveniji največ?

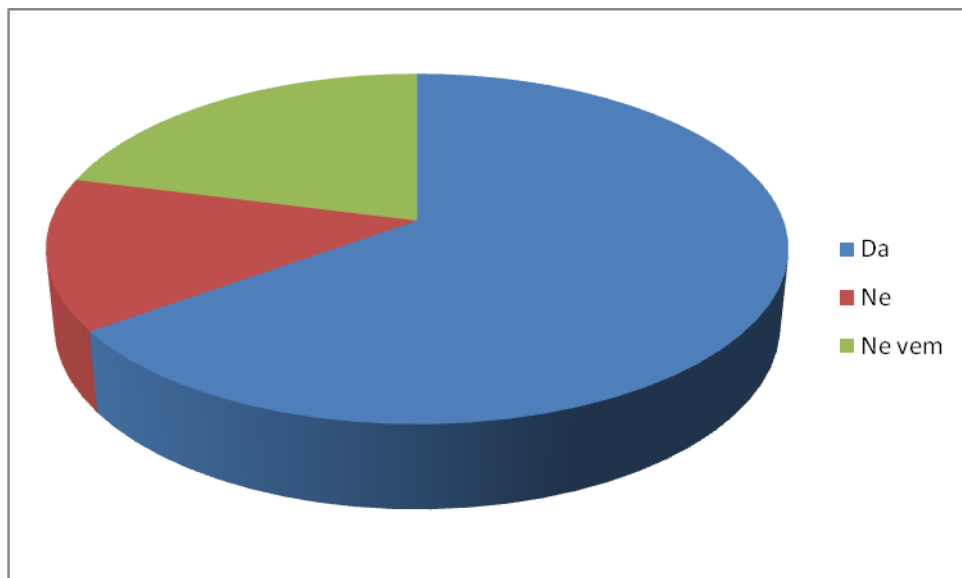

Graf 35: Delež gospodarskih subjektov

Osebnih družb.	12 %
Kapitalskih družb.	32 %
Samostojnih podjetnikov.	56 %

Večina anketirancev meni, da je v Sloveniji največ samostojnih podjetnikov. Sledi jim delež anketirancev, ki menijo, da je v Sloveniji največ kapitalskih družb. Preostali delež anketirancev pa meni, da je v Sloveniji največ osebnih družb.

Ali je podjetništvo pomembno za gospodarsko rast in razvoj države?

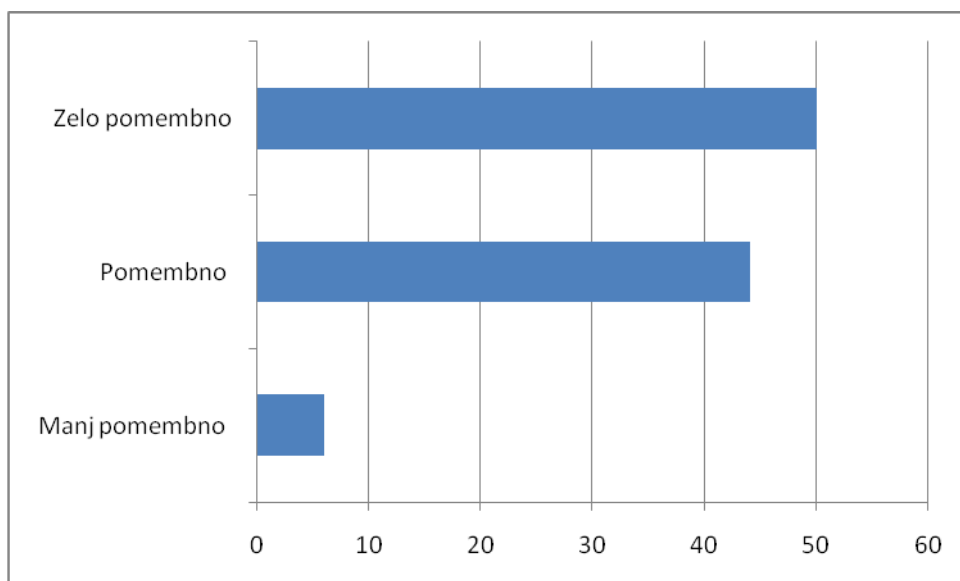

Graf 36: Pomembnost podjetništva za rast in razvoj države

Da.	65 %
Ne.	14 %
Ne vem.	21 %

Večina anketirancev meni, da je podjetništvo pomembno za rast in razvoj države. Sledi jim delež anketirancev, ki ne ve, ali je podjetništvo pomembno za razvoj države. Preostali delež pa meni, da podjetništvo ni pomembno za gospodarsko rast in razvoj države.

Razlogi za pomen podjetništva – država dobi več davkov

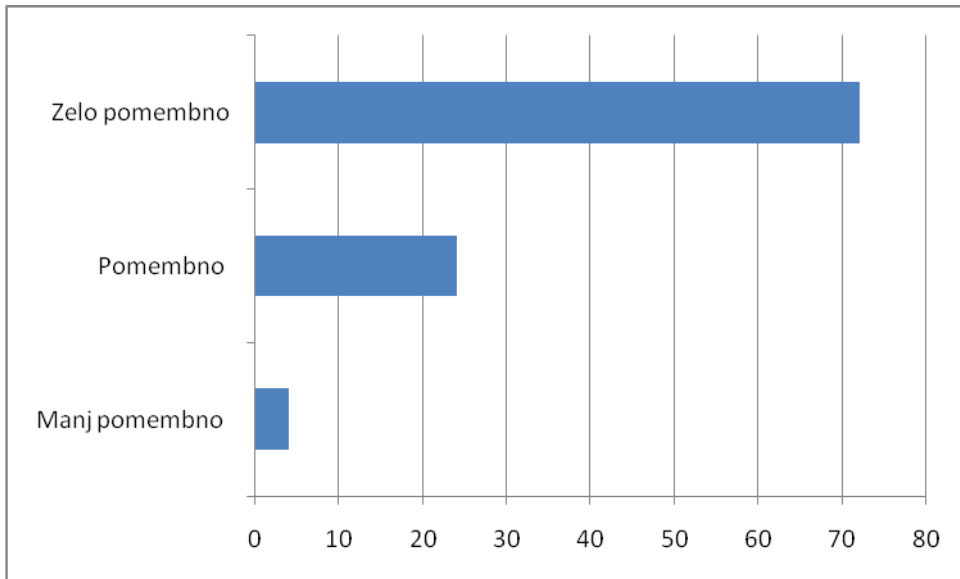

Graf 37: Država dobi več davkov

Zelo pomembno.	50 %
Pomembno.	44 %
Manj pomembno.	6 %

Večina anketirancev meni, da je zelo pomembno, da država dobi več davkov. Sledi jim delež anketirancev, ki menijo, da je pomembno, da država dobi več davkov. Preostali delež anketirancev meni, da je manj pomembno, da država dobi več davkov.

Razlogi za pomen podjetništva – poveča se število delovnih mest

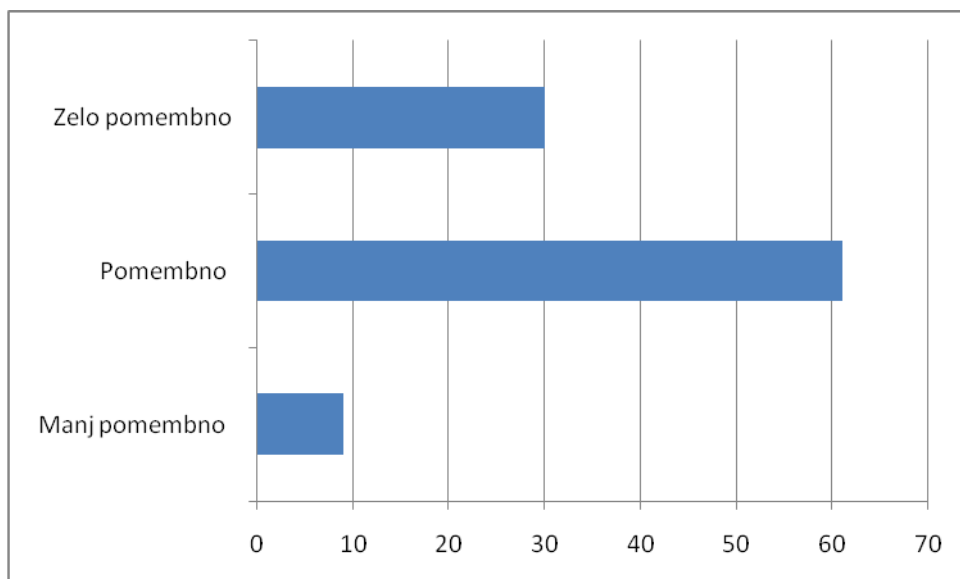

Graf 38: Poveča se število delovnih mest

Zelo pomembno.	72 %
Pomembno.	24 %
Manj pomembno.	4 %

Večina anketirancev meni, da je povečanje števila delovnih mest zelo pomembno. Sledi jim delež anketirancev, ki meni, da je povečanje števila delovnih mest pomembno. Preostali delež anketirancev pa meni, da je povečanje števila delovnih mest manj pomembno.

Razlogi za pomen podjetništva – poveča se konkurenca

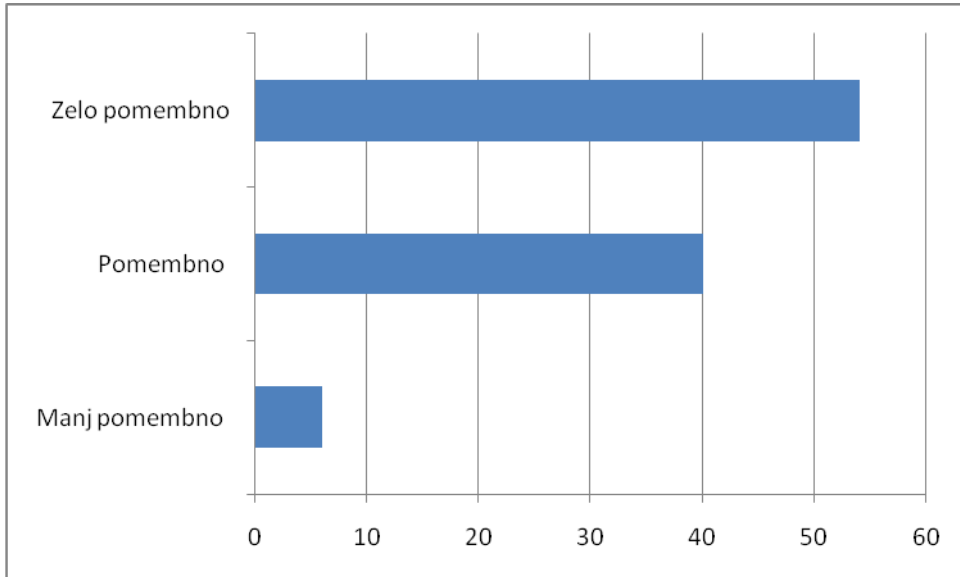

Graf 39: Poveča se konkurenca

Zelo pomembno.	30 %
Pomembno.	62 %
Manj pomembno.	8 %

Večina anketirancev meni, da je povečanje konkurence pomembno. Sledi jim delež anketirancev, ki menijo, da je povečanje konkurence zelo pomembno. Preostali delež anketirancev pa meni, da je povečanje konkurence manj pomembno.

Razlogi za pomen podjetništva – poveča se bruto domači proizvod

Graf 40: Poveča se bruto domači proizvod

Zelo pomembno.	54 %
Pomembno.	40 %
Manj pomembno.	6 %

Večina anketirancev meni, da je povečanje bruto domačega proizvoda zelo pomembno. Sledi jim delež anketirancev, ki meni, da je povečanje bruto domačega proizvoda pomembno. Preostali delež anketirancev pa meni, da je povečanje bruto domačega proizvoda manj pomembno.

6 Ovrednotenje hipotez

1. Večina anketiranih loči med gospodarskimi subjekti.

Anketiranci slabo oziroma ne ločijo med gospodarskimi subjekti

Hipotezo ovržemo.

2. Večina dijakov loči med komplementarjem in komanditistom.

Večina anketiranih slabo oziroma ne loči med komplementarjem in komanditistom.

Hipotezo ovržemo.

3. Večina anketiranih meni, da bi za postopek ustanovitve gospodarskega subjekta potrebovali več kot 3 mesece.

Anketiranci se strinjajo, da bi za postopek ustanovitve gospodarskega subjekta potrebovali več kot 3 mesece.

Hipotezo potrdimo.

4. Večina anketiranih pozna velikost potrebnega ustanovitvenega kapitala pri gospodarskih subjektih.

Iz analize ankete je razvidno, da večina anketiranih dobro pozna velikost potrebnega ustanovitvenega kapitala pri gospodarskih subjektih.

Hipotezo potrdimo.

5. Večina anketiranih ve, kaj sta agenciji AJPES in JAPTI.

Iz analize ankete je razvidno, da večina anketiranih ne pozna agencij AJPES in JAPTI.

Hipotezo ovržemo.

6. Večina anketiranih meni, da bi bili starši in sovrstniki ponosni nanje, če bi ustanovili gospodarski subjekt.

Večina anketiranih meni, da bi bili starši ponosni nanje, če bi ustanovili gospodarski subjekt. Medtem pa ne vedo, kakšen odziv bi ustanovitev gospodarskega subjekta sprožilo pri sovrstnikih.

Hipoteze ne moramo ne ovreči in ne potrditi.

7. Anketiranci dobro poznajo razloge za prenehanje gospodarskih subjektov.

Iz analize ankete je razvidno, da anketiranci dobro poznajo razloge za prenehanje gospodarskih subjektov.

Hipotezo potrdimo.

8. Večina anketiranih meni, da je najpomembnejša lastnost podjetnika želja po uspehu in nove ideje.

Večina anketirancev je enotnih, da so najpomembnejši lastnosti podjetnika želja po uspehu in nove ideje.

Hipotezo potrdimo.

9. Večina anketiranih meni, da med gospodarskimi subjekti prevladujejo samostojni podjetniki.

Večina anketirancev so enotni, da med gospodarskimi subjekti prevladujejo samostojni podjetniki.

Hipotezo potrdimo.

10. Večina anketiranih meni, da je podjetništvo pomembno za gospodarsko rast in gospodarski razvoj države.

Anketiranci se strinjajo, da je podjetništvo pomembno za gospodarsko rast in gospodarski razvoj države.

Hipotezo potrdimo.

7 Zaključek

V današnjem času je veliko ljudi, ki bi radi ustanovili svoje podjetje, vendar ne poznajo postopka in značilnosti ustanovitve posameznega gospodarskega subjekta. Zato je dobro, da se s tem seznanimo in pretehtamo, kakšne možnosti in pogoje imamo za ustanovitev gospodarskega subjekta.

V teoretičnem delu smo podrobneje spoznali gospodarske subjekte, med katere sodijo osebne in kapitalske družbe ter samostojni podjetnik. Raziskali smo postopek ustanovitve in prenehanja gospodarskega subjekta, koliko znaša ustanovitveni kapital za posamezni gospodarski subjekt in kaj je značilno za družbenika in podjetnika. Raziskali smo tudi rast registriranih in aktivnih gospodarskih subjektov v Sloveniji in občini Celje.

V praktičnem delu smo spoznali, katere gospodarske subjekte anketiranci poznajo. Povprašali smo jih, ali poznajo samostojnega podjetnika, kapitalske in osebne družbe in njihove značilnosti. Zanimalo nas je tudi, ali poznajo razlike med komplementarjem in komanditistom. Anketirance smo povprašali ali poznajo agenciji AJPES in JAPTI. Od anketirancev smo izvedeli, ali bi želeli ustanoviti svoje podjetje ter ali bi bili starši in sovrstniki ponosni nanje, če bi ustanovili svoje podjetje. Prosili pa smo jih tudi za oceno trditev o lastnostih, ki so pomembne za podjetnika in družbenika ter zakaj je podjetništvo pomembno za gospodarsko rast.

V raziskovalni nalogi smo spoznali, da sta najbolj pogosta gospodarska subjekta samostojni podjetnik in družba z omejeno odgovornostjo. Presenečeni smo bili nad ugotovitvijo, da anketiranci zelo slabo poznajo razlike med gospodarskimi družbami in njihove značilnosti. Le redki so vedeli, katere družbe spadajo pod osebne in kapitalske družbe in kakšen je njihov ustanovitveni kapital. Vendar pa so bili anketiranci enotni, da je najpogostejši gospodarski subjekt samostojni podjetnik. Pričakovali smo, da anketiranci ne poznajo agenciji AJPES in JAPTI, kar se je izkazalo za pravilno. Zelo nas je presenetilo mnenje anketiranih, da trdo delo in spoštovanje samega sebe nista pomembni lastnosti za podjetnika in družbenika.

8 Viri in literatura

Knjižni viri:

- 1) Zakon o gospodarskih družbah – ZGD-1 z novelama ZGD-1a in ZGD-1b uvodna pojasnila, Marijan Kocbek, Saša Prelič, založništvo in izdelava Ljubljana: GV založba, 2008
- 2) Miroslav Glas, 2003 Podjetništvo 1 priročnik za učence, založništvo in izdelava Ljubljana: zavod republike Slovenije za šolstvo.

Elektronski viri:

- 1) Spletna stran Območno obrtno-podjetniška zbornica Celje. (Povzeto dne 4.12.10 17.00). Dostopno na naslovu: <http://www.ooz-celje.si/prispevek.asp?IDpm=2980>
- 2) Spletna stran JAPTI. (Povzeto dne 18.12.10 20.00). Dostopno na naslovu: <http://www.japti.si/>
- 3) Spletna stran AJPES. (Povzeto dne 19.12.10 22.00). Dostopno na naslovu: <http://www.ajpes.si/>

9 Priloga

ANKETA

Smo raziskovalci David Vrenko, Edvard Papež in Aljoša Zupanc iz 4. A razreda Poslovno-komercialne šole Celje. Pod vodstvom mentorice Manje Ferme Rajtmajer izdelujemo raziskovalno nalogo z naslovom Podjetja v občini Celje in odnos dijakov Poslovno-komercialne šole do podjetništva. Anketa je anonimna. Prosimo, da odgovorite iskreno in nam omogočite realizacijo naše raziskovalne naloge. Rezultati te ankete bodo uporabljeni izključno v namen naloge.

1. SPOL: a) Moški b) Ženski
2. Starost: _____ let
3. Katere družbe uvrščamo med kapitalske družbe?
 - a) Tiho družbo.
 - b) Delniško družbo.
 - c) Družbo z neomejeno odgovornostjo.
 - d) Komanditno družbo.
 - e) Družbo z omejeno odgovornostjo.
4. Katere družbe uvrščamo med osebne družbe?
 - a) Tiho družbo.
 - b) Delniško družbo.
 - c) Družbo z neomejeno odgovornostjo.
 - d) Komanditno družbo.
 - e) Družbo z omejeno odgovornostjo.
5. Kaj je značilno za osebno družbo?
 - a) Ustanovi jo lahko ena fizična oseba.
 - b) Družbenik jamči za družbo z vsem svojim premoženjem.
 - c) Družbeniki jamčijo za obveznosti družbe z vloženim kapitalom.
6. Kaj je značilno za komplementarja?
 - a) Odgovarjati za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem.
 - b) Jamči za obveznosti družbe z vloženim kapitalom.
 - c) Lahko zastopa družbo.
7. Kaj je značilno za komanditista?
 - a) Odgovarjati za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem.
 - b) Jamči za obveznosti družbe z vloženim kapitalom.
 - c) Lahko zastopa družbo.
8. Koliko časa traja postopek ustanovitve samostojnega podjetnika?
 - a) Do enega meseca.
 - b) Od treh mesecev do enega leta.
 - c) Več kot eno leto.

9. Kako velik ustanovitveni kapital je potreben za ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo?
- Velikost ni predpisana.
 - 7.500 €.
 - 25.000 €.
10. Kako velik ustanovitveni kapital je potreben za ustanovitev samostojnega podjetnika ?
- Velikost ni predpisana.
 - 7.500 €.
 - 25.000 €.
11. Kako velik ustanovitveni kapital je potreben za ustanovitev družbe z neomejeno odgovornostjo ?
- Velikost ni predpisana.
 - 7.500 €.
 - 25.000 €.
12. Ali poznate agenciji AJPES in JAPTI?
- Poznam obe.
 - Poznam AJPES.
 - Poznam JAPTI.
 - Ne poznam nobene.
13. Ali razmišljate o tem, da bi imeli svoje podjetje?
- Da.
 - Ne.
14. Ali bi bili starši ponosni na vas, če bi ustanovili svoje podjetje?
- Da.
 - Ne.
 - Ne vem.
15. Ali bi bili tvoji prijatelji ponosni na vas, če bi ustanovili podjetje?
- Da.
 - Ne.
 - Ne vem.
16. Zakaj preneha podjetje s poslovanjem?
- Zaradi gospodarske krize.
 - Zaradi slabega poslovanja.
 - Zaradi vmešavanja mafije.
 - Zaradi slabega nadzora inšpekcije.

17. V naslednji tabeli izrazite vaše mnenje o lastnostih, ki se vam zdijo pomembne za podjetnika in družbenika. Ustrezno označite z križcem.

TRDITVE	MANJ POMEMBNO	POMEMBNO	ZELO POMEMBNO
a) Nove ideje.			
b) Spoštovanje samega sebe.			
c) Samozavest.			
d) Pustolovska žilica.			
e) Želja po uspehu.			
f) Inovativnost, ustvarjalnost, spretnost.			
g) Prilagodljivost, odziv na spremembe, vztrajnost.			
h) Trdo delo.			
i) Komunikativnost.			

18. Katerih gospodarskih subjektov je v Sloveniji največ?

- a) Osebnih družb.
- b) Kapitalskih družb.
- c) Samostojnih podjetnikov.

19. Ali je podjetništvo pomembno za gospodarsko rast in razvoj države?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

18)V naslednji tabeli izrazite vaše mnenje, zakaj je podjetništvo pomembno za gospodarsko rast. Ustrezno označite z križcem.

TRDITVE	MANJ POMEMBNO	POMEMBNO	ZELO POMEMBNO
Država dobi več davkov.			
Poveča se število delovnih mest.			
Poveča se konkurenca.			
Poveča se bruto domači proizvod.			

Hvala za sodelovanje!